

Energikamp på hjemmefronten

Hva skjedde med enøk? – Det forbindes kanskje med noe litt trist, sier Einar Wilhelmsen i Zero. Men det trenger det ikke være.

Tema: **En bedre hverdag**
side 11-23

Hans Antonsen

side 4-5

Feminisme

side 6-7

Kandidatene

side 8-10

01/13

Venstres medlemsmagasin

liberal

Velkomen til landsmøtet!

Når Venstre samlast til landsmøte på Fornebu 12.-14. april, er det eit større landsmøte enn nokon gong. Det er eit resultat av medlemsvekst i 10 år på rad.

Venstre sette seg eit hårete mål i fjor: 10 år med medlemsvekst. Det klarte vi. I år er målet 10.000 medlemmer. Det klarar vi også. Som eit større parti spenner vi over stadig fleire meiningar. På landsmøtet skal alle desse meiningane brytast, argument spissast, kompromiss finnast og vedtak fattast. Resultatet vert stortingsvalprogrammet for neste periode: Programmet som alle våre kandidatar ved haustens val skal ha som kontrakt med sine veljarar.

Det finst mange meiningar om direkte og representativt demokrati, også i Venstre. Som liberale har vi vore opne for meir direkte former for demokrati og for meir opne prosessar, internt og eksternt. Men styring gjennom representantar har vore norma for det interne demokratiet, og landsmøtet består av valde delegatar frå fylka. Noko anna ville sant å seie vore skrekkeleg upraktisk; over eller under 10.000 medlemmer.

Då er det desto viktigare at dei 9700 medlemmene som ikkje er delegatar på landsmøtet, også tek høvet til å bidra. Landsmøtet går føre seg for opne dører, og alt vert strauma på Venstres nettsider, slik at einkvar kan følgje med frå sofaen. På Facebook og andre sosiale medium kan du delta i diskusjonen med Venstre og delegatane om dei vedtaka som blir fatta, og dele bilete og annan informasjon.

Slik openheit skapar ansvarskjensle i organisasjonen, og bi-

drar til demokratisk kontroll. Det spreier også engasjement om Venstres saker og debattar i og utanfor eigne rekkjer. Eit landsmøte er ikkje lenger berre tørre debattar, årsmeldingar og overdosar med kaffi. Det er eit stykke att til amerikanske conventions, men landsmøtet er ei medieending som langt fleire enn våre eigne føl nøye med på.

Landsmøtesesongen har vist, og vil vise igjen, at ikkje alle partilandsmøte er like flinke til å utnytte mediedramaturgien til si føremon. Vi er avhengige av god planlegging for å få fram dei viktige sakene for Venstre. Vi er avhengige av at landsmøtedelegatane ikkje er altfor usamde om kva saker som er viktige. Og vi er avhengige av di hjelp. Eit godt valresultat for Venstre i september er avhengig av godt engasjement rundt dei store hendingane der vi sjølve kan setje dagsorden. Du kan bidra til at Landsmøtet 2013 ikkje berre blir det største, men også eit av dei beste og viktigaste landsmøta i nyare tid.

Bruk sakene som landsmøtet vedtar, og ta del i engasjementet. Det er din rett som medlem, og vårt beste kort framfor valet i september.

Landsmøtet går føre seg for opne dører, og alt vert strauma på Venstres nettsider, slik at einkvar kan følgje med frå sofaen.

www.venstre.no/lm2013

Tema: En bedre hverdag

Er enøk noe trist, eller kan det være veien til en mer miljøvennlig hverdag?

Temadelen handler om hvordan miljøpolitikken kan gi en bedre hverdag og ikke bare gi oss flere avgifter og forbud. Vi hører fra Ola Elvestuen og Alvild Hedstein og får siste nytt fra kampanjen.

side 11-23

Ta folk på alvor

– Vi må snakke om det som er viktig, sier Hans Antonsen.

side 4-5

Liberale feminister

– Vi trenger de liberale feministene, sier Trine Skei Grande.

side 6-7

Flere kandidater

Venstre-folk klare for Stortinget.

side 8-10

Halfdan Hegtun 24-25

Meningsmålinger etc. 26

Generalsekretæren 27

Debatt 28-29

Unge Venstre 30-31

Baksiden 32

Ansvarlig redaktør: Trond Enger (trond.enger@venstre.no). Redaktør: Kjartan Almennning (kjartan@liberal.no). Adresse: Møllergt. 16, 0179 Oslo. Telefon: 22 40 43 50. Telefaks: 22 40 43 51. E-post: post@liberal.no. Trykk: Zoom Grafisk AS. Foto ved redaksjonen eller fra Venstres arkiv, med mindre annet er angitt. Deadline neste nr: 18. mai.

Den siste olje bør bli liggende

Lofoten, Vesterålen og Senja er verdenskjent for landskapet, rike naturressurser og en levende historie. Hvis ikke dette området skal beskyttes mot oljevirkosomhet, hvilket område i verden er da verdig et varig vern?

Ressursene i havet har vært grunnlag for bosetting og arbeidsplasser i Lofoten, Vesterålen og Senja i mange år, og disse arbeidsplassene utgjør fortsatt den viktigste bærebjelken for næringslivet i regionen. Fisken er en evigvarende ressurs dersom den forvaltes godt. Disse sårbare havområdene er viktige for verdens matproduksjon. Hver dag eksporterer norske fiskerier 35 millioner måltider. Det er et viktig bidrag til verdens matproduksjon, og er på kort og lang sikt et langt viktigere bidrag til verdens fattige mennesker enn norsk olje. Når vi vet at produksjon og transport av olje og gass til havs alltid innebærer en risiko for utslipp av olje, og vi vet at et stort oljeutslipp kan ha dramatiske konsekvenser for naturressursene, hvorfor er det da så uendelig vanskelig å skjønne at oljeboring i dette området er en skikkelig dårlig ide?

Lofoten og Vesterålen blir omtalt som et unikt og sårbart område. Det er ingen overdrivelse. Havet utenfor Lofoten og Vesterålen er rikt på bunnfisk som torsk, steinbit, blåkkeite og uer. Nordøstatlantisk torsk har sitt viktigste gyteområde her. Også hyse gyter utenfor Lofoten og Vesterålen. Etter gytingen driver egg og larver nordover langs kysten. Norsk vårgytende sild – en av verdens største fiskebestander – gyter utenfor øyene og bruker området som beiteområde. Lofoten og Vesterålen er viktig som overvintringsområde for spekkhoggere. Gruppene med spekkhoggere kommer normalt på høsten og kalver i området om vinteren. Bleiksdjupet utenfor Andøya er viktig for spermasethval, og også finnhval og vågehvall opptrer i området. Vesterålen har en stor bestand av steinkobbe. I tillegg er området et viktig hekke- og overvintringsområde for et stort antall sjøfugl. Røst har fastland-Europas største koloni av lundefugl. Lofoten og Vesterålen har flere viktige kolonier av lomvi og toppskarv. Havørn, krykkje, havsule, storskarv, ærfugl og flere alkefugler hekker også i området. Ender og vadefugler raster her på vei til og fra hekkeområder. Og ikke minst er det slik at langs Eggakanten er det korallrev, svamper og et rikt dyreliv på havbunnen. Kaldtvannskorallrev gir beskyttelse til svært mange arter og er blant annet oppvekstplasser for fisk. Røstrevet er verdens største korallrev av arten Lophelia, 45 km langt og 3 km bredt. Langs kysten er det store tareskoger som også gir mat og beskyttelse for fisk, fugl og andre arter. Ola Borten Moe og Jens Stoltenberg mener altså at oljen har en større verdi en alt dette. Hvorfor det?

Svaret er kanskje arbeidsplasser. Statoil-sjef Helge Lund lovet så sent som i år 2 000 årlige arbeidsplasser i Lofoten og Vesterålen, samt 2 000 årlige arbeidsplasser på Helgeland. Dette viser seg nå å ikke stemme. Kunnskapsinnhenting til regjeringen viser at de faktiske gevinstene

vil være langt mindre. Oljen som ligger i Lofoten tilsvarer nemlig ikke mer enn ett års oljeproduksjon på norsk sokkel. Et realistisk anslag viser at oljevirkosomhet vil føre med seg 400 årlige arbeidsplasser til Troms og Nordland. Anslagene dermed har gått ned fra 4 000 arbeidsplasser til 400. Fiske-riene og reiselivet i Lofoten, Vesterålen og Senja alene står i dag for over 6 000 arbeidsplasser. I lys av dette fremstår argumentet om oljeboring som en bærebjelke for næringslivet i området som svært dårlig fundert.

Å åpne områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er uforenlig med godt naturvern og en helhetlig forvaltning av havområdene. Det har Venstres forstått. Derfor har Venstre levert inn et forslag på Stortinget om å gi disse havområdene varig vern mot petroleumsaktivitet. Alt annet er vanvidd.

Trine Skei Grande
Venstres leder

Ta folk på alvor!

– Skal vi vinne valget, så må vi snakke om det som er viktig i folks liv, ikke satse på ytterliggående standpunkter i smale saker!

Petter Natanael Toldnæs

Hans Antonsen, ordfører i Grimstad og listetopp, er klar for å sette dagsorden og vise sørlendingene at det er Venstre som har de nye løsningene. Målet er å få opp mot 13% oppslutning og et distriktsmandat i begge fylkene ved høstens valg.

De nye folka

– Vi må være bedre enn de andre på viktigste sakene og vise at vi vil styre og bestemme! I Venstre er vi veldig flinke i opposisjon, men det å være best på å kritisere og utfordre er en b-ambisjon. Vi må vise at vil ha makt!

Mens Hans Antonsen topper identiske lister i Aust- og Vest-Agder, har han fått selskap av kulturpersonligheten Kristin Øygarden på andreplass.

– Vi er de nye folka, og vi er det grønne partiet på Sørlandet. Landsdelen har for dårlig gjennomslag, og vi er et tilbud til folk som vil prøve noe nytt. Det er vi som jobber for å verne Skagerrak, det er vi som er opptatt av grønn transport og det er vi som jobber for Universitetet I Agder, sier Hans.

5% er ikke greit

– Nå skal hele partiet fjerne den mentale sperren om at 5% er greit nok. Det er for slappe ambisjoner! Vi skal ikke sikte på å vinne utjevningsmandatlotteriet, men jobbe knallhardt for å få de faste mandatene. Det er dessuten slik at jo nærmere direktemandat vi kommer, jo mer sannsynlig er utjevningsmandatet.

Sørlandet har en spesiell politisk situasjon, hvor det er tradisjonelt er langt flere som stemmer borgerlig enn sosialistisk.

– Folk må gjerne være sympatisører av Høyre og Arbeiderpartiet før og etter valget, så lenge de legger Venstres stemmeseddel i urna. På Sørlandet er vi det moderne alternativet på borgerlig side.

Europeisk pris

Ordføreren, som også har vært innom kommunikasjonsbransjen og etablert selskapet Ordkraft, karakteriseres som en dyktig strateg, og partiet har fått 16,2% og 20% i de to siste lokalvalgene. Men Hans Antonsen er kritisk til kommunikasjonsrådgivernes økte innflytelse i politikken:

– Jeg har stor sans for kommunikasjon, men det er for mange politikere som kommer med innøvdde fraser. Vi må svare på det vi blir spurt om og slutte med smarte formuleringer. Enkel og ærlig kommunikasjon er det beste.

– Tidlig i min første periode var kommunen i «deep shit» økonomisk, men vi tok folk med på råd og gjorde vanskelig valg for å komme på rett kjøll. Så lenge en snakker ærlig og involverer velgerne, så bør vi ikke tro at folk ikke vil være med på vanskelige saker.

I desember ble Hans Antonsen tildelt pris for godt lederskap i lokalpolitikken av den liberale gruppen i Europaparlamentet. Han vant prisen for sitt arbeid med økonomiske og demokratiske reformer som er gjennomført

i Grimstad siden han ble valgt til ordfører.

– Det var svært overraskende å få denne prisen, men det er hyggelig med en slik anerkjennelse. Hele kommunen har vært med på en stor snuoperasjon, og nå ligger Grimstad høyt på listene over både åpenhet, effektivitet og befolkningsvekst.

Radikal på flere områder

Men medaljens bakside er jo folk forventer et stødig lederskap til alle døgnets tider, ler Hans.

– Jeg parkerte på et forholdsvis øde sted, og jeg satt dessverre bilen min i veien for noen innbyggere. Da fikk jeg servert følgende kommentar: «Og så du som har fått europeisk lederskapspris».

– Har seks år i ordførerstolen gjort deg til en pragmatisk realpolitiker?

– Nei, jeg er radikal på flere områder! En liberal vil endre på noe, mens en konservativ er en som vil ha ting som de er. Lokalt vil jeg være en talsmann for de som er glad i byen og ta vare på miljøet rundt oss. Vi må også prioritere folk først rent fysisk. Byene må åpnes opp for myke trafikanter og vi må skape menneskevennlige byrom, forklarer sykkelfantasten.

– De som gidder å bevege seg må føle seg belønnet for å gjøre nettopp det. Vi skal ikke bare snakke om å utvide busstilbudet og å bygge gang- og sykkelveier, men vi skal prioritere det. Vi må ta lederskap på det området! Grønne byer er livlige byer. Dessuten får folk bedre helse.

– Og så er vi altfor dårlige på de-

mokrati. Stemmerettsalderen bør senkes, tillit og antikorupsjon bør settes høyere og vi politikere må bli mye flinkere til å registrere hvem som søker å påvirke oss. Det er altfor mange beslutninger som tas i lukkede rom!

– Men hvordan skal et liberalt og utålmodig Venstre skape noe nytt på landsplan?

– Velgerne er lei av en falmet regjering som nedprioriterer miljø og kaster ut asylbarn! Jens trenger avløsning. Skal regjeringen få fornyet tillit for å rette opp det de ikke har klart å gjennomføre på åtte år? Vi står nær Krf i disse sakene, og vi vet at Høyre var mer radikal i klimaforhandlingene enn SV.

Bidra til skifte

– Vi skal ha respekt for at folk ønsker et skifte, og det må Venstre bidra til. Men jeg ser det som lite realistisk at Frp og Venstre skal sitte i samme regjering. For hver stemme Venstre får blir en mørkeblå regjering mindre sannsynlig. Er du engstelig for Frp, så må du stemme på Venstre. Det er vi som setter mennesket i sentrum.

– Man skal ikke overdrive forskjellene på en Arbeiderpartidominert og en Høyre-dominert regjering. Det som vil gjøre en forskjell er om Venstre blir sterkt. Det blir det mer forandring av.

– Og hva er vinnerstrategien?

– Den er enkel: Å drømme større drømmer om natta og jobbe hardere om dagen!

petter@ordkraft.no

Vi trenger fortsatt de liberale feministene!

Nylig ble Kvinnedagen feiret i et viktig år, i jubileumsåret for kvinners stemmerett. Samme dag var Venstre samlet til landsstyremøte i Kristiansand.

Kjartan Almanning

– I år er det 100 år siden vi i Venstre fikk gjennomført at kvinner skal ha lik stemmerett som menn, sa Venstreleder Trine Skei Grande til landsstyret. – Vi var først når det gjelder stemmerett, vi var først når det gjelder stortingsrepresentanter. Vi hadde den første kvinnelige partilederen. Vi hadde det første likestillingsombudet. Vi var det første partiet som gjennomførte kvotering som virkemiddel, noe som virkelig har endret kvinners deltakelse i norsk politikk. Når regjeringen i dag forteller historien om kvinnelig stemmerett, er det tydeligvis veldig viktig at verken Venstre eller noen av Venstres kvinner blir nevnt, sukket partilederen.

Helsepolitikk og kvinneverktigheter

For det var ikke Arbeiderpartiet som stod i spissen for reformen. Skei Grande dro fram en rekke

Venstrekvinner som derimot gjorde det, som for eksempel Frederikke Marie Qvam. – Hun var en fantastisk dame. Hun vokste opp på en stor, pen gård i Trøndelag, hun var godt gift og hadde egentlig alle muligheter som 1800-tallets kvinner kunne ha, fortalte Skei Grande. Så opplevde Qvam å miste 4 barn til tuberkulose. Det gav en sosial oppvåkning. Hun skjønnte hvor viktig en god helse- og sosialpolitikk og et godt helse- og sosialsystem er, både for kvinners rettigheter, men også for et godt samfunn for oss alle.

– Og Venstrekvinnen Hulda Garborg, som ikke bare kjempet for like rettigheter og kunnskap, men som også kjempet for praktisk likestilling i hverdagen. Jeg tenker på henne hver gang jeg går til frisøren: Å klippe håret kort er for meg et feministisk statement, slo Skei Grande fast. Partilederen har for øvrig en fortid som historielærer.

De som kjemper kampene i dag

– Det er viktig å huske på at noen brøytet disse veiene. Vi må gi dem den anerkjennelsen de fortjener. Og vi skal vise at vi er stolt av historien, særlig når noen prøver å ta den fra oss. Hvis ikke, er det lett å overse dem som kjemper kampene i dag – for det er det mange som gjør, fortalte Skei Grande.

Hun nevnte som eksempel den innsikt vi fikk i idrettens mannskultur da Anette Sagen ikke fikk hoppe på ski. Og helt fram på 60-tallet ville mange ha seg frabedt at damer skulle gå stafett. – Eldre skidamer kan fortelle om menn som holdt for nesen da kvinnene passerte under Holmenkollrennet, fordi damer skulle ikke bli svette. Ganske patetisk, konstaterte Skei Grande, som også løftet fram Amal Aden: - En fantastisk dame som kjemper for retten til å være muslim, lesbisk, samfunnsdebattant og feminist.

Hun lever med voldsalarm og må ta den på seg hver gang hun går ut. Det betyr at det er mye igjen å gjøre.

Kvinner har en liberal rot

– Og vi gjør noe. Det var Venstre som var så radikale i regjering at vi var villige til å ta grep og innføre kvotering for styreverv i næringslivet. For feminisme og kvinnesak har alltid hatt en liberal rot. Det er individets frihet vi snakker om. Når sosialister har regjert i et land har det aldri vært et scoop for kvinnesaken. Det er intet rent sosialistisk regime som noen gang har klart å løfte fram kvinner. Sosialismen har alltid prioritert klassekamp foran kvinnekamp. Derfor er det de liberale demokratiene som har kjempet fram feminismen, fordi feminismen i utgangspunktet handler om menneskerettigheter. Om rettighetene hvert enkelt individ skal ha til å utvikle egne evner

og potensial i et hvilket som helst samfunn. Det er liberalere som er i fronten for kvinnekamp og feminisme. Det er en historisk arv som vi skal ta videre, konstaterte Skei Grande.

Venstre kommer til å legge fram flere forslag i Stortinget i forbindelse med 100-årsdagen for kvinnelig stemmerett, og Skei Grande benyttet anledningen til å presentere flere av disse.

Rettigheter i arbeidslivet

– Sosiale rettigheter for gründere er en viktig kvinnesak, fordi det handler om kvinners mulighet til å skape arbeidsplasser. Det blir vi fratatt. Kvinner føder barn og har en del andre utfordringer, og blir mye tryggere ved å ha en offentlig stilling der man mottar lønn og rettigheter. Det hindrer at den kreativiteten som kvinner bærer i seg, ender opp i nye arbeidsplasser, mener Skei Grande.

Venstre mener at også midlertidige stillinger i det offentlige må begrenses. – Noen har bestemt at midlertidige stillinger er en forferdelighet i det private, og en velsignelse i det offentlige. Etter som det er flest kvinner som job-

ber i det offentlige, så er det flest kvinner som blir utsatt for midlertidighet.

Frihet over egen kropp

Skei Grande nevnte også at arbeidsgivere skal slippe å betale sykepenger i graviditetsperioden, og fremhevet kvalitetsløft i barnehagen, teknologireformer i kvinneyrker og kamp mot overgrep og seksualisert vold som andre likestillingstiltak Venstre vil ta fatt i.

– Retten til å styre over sin egen kropp og seksualitet, og kunnskapen til å gjøre det, er fortsatt en viktig del av frigjøringskampen. Derfor er alle de "gammeldagse" kampsakene til Hulda Garborg og Frederikke Marie Qvam like aktuelle i dag. 100-årgaven vi fikk fra regjeringen var betalt ammefri og et utvalg om likestilt amming i akademia. Igjen tror jeg det er et bevis på at for sosialismen er det klassekamp og ikke kvinnekamp som er viktig. Vi trenger de liberale feministene, slo Skei Grande fast.

Kvinner i Venstrekvinnelaget

Det er i år 100 år siden kvinner fikk mulighet til å påvirke sammensetningen av Stortinget gjennom egen stemmerett. Venstre har en stolt historie som en aktiv pådriver for kvinners rett til å utøve sine demokratiske rettigheter.

Årsmøteseminalet til Norges Venstrekvinnelag ble brukt til å se både bakover, framover og ikke minst utover. Mangeårig Venstrepolitiker Gunnhild Ramm Reistad, som også er leder av Oslo Kvinnesaksforening, snakket om Kvinner og stemmerett, demokrati og deltakelse. Hun har skrevet bok om Anna Rogstad og hadde mange interessante historiske data å komme med. Ikke minst at et av hovedargumentene mot å gi kvinner stemmerett var at sosiale spørsmål da ville komme mer i fokus og det vil medføre mer pengebruk. Interessant å tenke på når man tenker på vår velferdsstat i dag!

Gro Lindstad, daglig leder i FO-KUS Forum for Kvinner og Utvikling, innledet om Kvinner, demo-

krati og deltakelse – utfordringer internasjonalt. Hun var tydelig på at økt innvirkning fra konservative religiøse krefter kan redusere kvinners reproduktive rettigheter globalt sett. Førstekandidat i Østfold Venstre, Per Magnus Sandmark, fortalte om bloggen sin Kvinner i 100, og ikke minst om hvorfor menn bør engasjere seg i likestillingsspørsmål. Han konkluderte med at det er en selvfølge at menn bør engasjere seg her!

Fra årsmøtet

25 engasjerte kvinner møtte på NVKLs årsmøte. Hovedtemaet var hvordan man skal ta videre prosessen med å utvikle den politiske plattformen til Norges Venstrekvinnelag. En slik plattform vil gjøre det lettere å ta tydelige standpunkt, samt at flere venstrekvinner blir involvert i det politiske arbeidet. Det ble enighet om at plattformen vedtas på neste årsmøte, og at styret får fullmakt til å organisere det videre arbeidet, samt å utvide utvalget som arbeider med plattformen.

Det ble også gjennomført valg på årsmøtet. Det nye styret består av Åsta Årøen (leder, Hordaland), Ulla Nordgarden (Buskerud), Carola Karl Urvik (Nordland), Ingrid Vinje (Sør-Trøndelag), Torild Skogsholm (Oslo), Ellen Bjørge, (Møre og Romsdal/Oslo), Liv Irene Haug (Oslo). Varamedlemmer: Torunn Sandvand (Agder), Ann-Christin Kippersund Willumsen (Hedmark), Kjersti Almåsvoild (Akershus).

Åsta Årøen, leder i Norges Venstrekvinnelag

Hulda Garborg.

Amal Aden.

Anette Sagen.

Frederikke Marie Qvam.

Trine Skei Grande.

Gunnhild Ramm Reistad.

Foto denne siden: Wikimedia Commons.

Fleire klare for Stortinget

I førre nummer av Liberal presenterte vi åtte førstekandidatar som vart nominerte på tidlegare i 2012. No er resten på plass. Møt dei her.

1. Kva skal til for at Venstre får eit mandat frå ditt fylke denne gongen?
2. Kva er din personlege stra-

Akershus

Abid Raja

B o s t e d :

New Dehli, India

Utdanning:
Diplomat, advokat**Yrke:** Cand.

jur, master

psykologi fra Oxford og mellom-

fag kriminologi.

Alder: 37

1. Det må være en samlet kraftdugnad fra samtlige lokallag i Akershus for å sikre ett, og særlig for å dra det andre mandatet vi håper på. Det krever at de 23 på lista gjør valgkamp hver dag fra august. Vi skal skinne på stands, rushtidsaksjoner, skoledebatter og på dør-til-dør aksjoner.
2. Jeg vil være i fulltidsvalgkamp fra 1.august. Jeg har tatt fri uten lønn. Og jeg akter å bruke hver dag maksimalt til å møte velgere i Akershus for å fortelle om Venstre sin politikk.
3. Det hadde vel overrasket flere om jeg havnet i samferdselskomiteen. Tryggest ville være justis, men fylket mitt Akershus trenger først og fremst samferdselsfokus kommende år.
4. Samferdsel for Akershus, alt fra Intercity, Ringeriksbane, Kongsvingerbane, Fornebubane, A-husbane, ny tunnel under Oslo og dobbeltspor til Ski. Men klart

tegi for å markere deg sjølv som kandidat?

3. Dersom du hamnar på Stortinget neste haust – kva av ko-

vil jeg også jobbe mot barnefattigdom, og jobbe for like muligheter for alle uavhengig av hvilket hjem man fødes i.

5. Jeg har aldri vært heltidspolitiker, men drevet med politikk ved siden av annen fulltidsjobb siste 7 årene. Jeg ser frem til å få muligheten til å gjøre det jeg har mest lyst til å gjøre!

Oslo

Ola Elvestuen

(2. kandidat)

Bosted: St. Hanshaugen**Utdanning:** Cand.mag. Sjefskurs Forsvarets høyskole.**Yrke:** Byråd for miljø og samferdsel**Alder:** 45

1. Vi må klare å mobilisere hele organisasjonen. Og vi må vise fram at det er nødvendig å ha Venstre i posisjon nasjonalt for å få til den kollektivsatsingen, den miljøsatsingen og den skolesatsingen som vi har jobbet for i Oslo.
2. Siden jeg er byråd er én del av strategien å få fram Venstres miljø- og kollektivpolitikk nasjonalt og lokalt. Resten handler om

miteane ønskjer du å sitte i?

4. Dersom du skal trekke fram ei sak du ha gjennom i neste periode – kva vil du kjempe for?

at det å vinne valg er hardt arbeid. Jeg skal møte veldig mange folk i ulike deler av byen, i personlige møter på gata og stands, samtidig skal jeg være en del av den større diskusjonen i mediebildet.

3. Jeg tror ingen andre enn Venstre kommer til å sørge for at vi får bygget Intercity-triangelet, så samferdsel er viktig. Men Stortinget er stort, og det er mange komiteer jeg gjerne skulle ha sittet i.

4. Miljø, jernbane og kollektiv. Men jeg har lenge hatt ambisjoner om å skape nytenking i rusomsorgen i dette landet. Overdosedøstallene er en skandale.

5. Jeg har vært heltidspolitiker en god stund, og de siste 12 årene blir litt som én lang arbeidsdag. Politikk tar mye tid, men det er utrolig viktig at vi sørger for at alle, uavhengig av livs- og familiesituasjon, skal kunne ta de viktigste posisjonene i samfunnet.

Hedmark

Erik Ringnes

B o s t e d : Ringnes gård, Stange**Utdanning:** Forvalteragronom**Yrke:** Bonde**Alder:** 57

5. Er du egentleg sikker på at du er klar for å seie farvel til familie, vener og privatliv i fire heile år? Kvifor gidd du dette?

1. Vi må helt tilbake til 1922-24 sist Venstre hadde et mandat fra Hedmark. Hedmark er kanskje det mest rødgrønne fylket i hele landet, men meningsmålingene viser store velgerbevegelser og det gjør det mulig å vinne et utjevningsmandat.

2. Jeg var kandidat både i 2005 og 2009 og er derfor ganske godt kjent. Da gjenstår et godt budskap og at Venstre vedtar et program for neste stortingsperiode som treffer folk i Hedmark. Landbruk og næringsmiddelindustri er viktig i Hedmark og jeg håper at landsmøtet vedtar en ny og offensiv landbrukspolitikk som gir næringa nye utviklingsmuligheter.

3. Helse- og omsorgskomiteen vil være mitt førsteønske. Hva er det liberale perspektivet på forholdet mellom forebygging og det kurative? Skal vi ha en plikt til å drive forbyggende helsearbeid for å spare staten for utgifter?
4. Full utbygging av dobbeltspor til Lillehammer innen 2025, inklusiv en tunnellsøsing gjennom Hamar. Jeg vil også jobbe for å realisere planene om et Innlandsuniversitet som vil være viktig for utviklingen av vår region.

5. Jeg bor så nær Oslo at jeg tror det er mulig å holde kontakt med familie og venner. Det å jobbe med politikk er stimulerende og lærerikt, særlig på grunn av møtet med andre mennesker som er en stor del av politikken.

Vestfold

Eddy Robertsen

B o s t e d : Horten**Utdanning:** Siviløkonomi**Yrke:** Daglig leder**Alder:** 42

1. Engasjement! Et ektefølt engasjement fra bunn til topp i organisasjonen. Et engasjement godt forankret i våre kjempegode merkesaker. Et engasjement kombinert med jevn og trutt jobbing for å få fram budskapet i alle kanaler.

2. Gi av meg sjølv og vise meg fram. Være så nær velgerne som mulig. Vi har jobbet lenge og godt med valgkampplan og mediestrategi. Denne er nå såpass gjennomarbeidet at jeg vet vi har mye å komme med fram mot valget.

3. En av mine fordeler som politiker er at jeg har flere interesseområder: Transport og kommunikasjon, energi og miljø, utdanning, utenriks og forsvar. Utdannings- og erfaringsmessig ligger både næring og finans nær meg.

4. Integreert transportplanlegging, og en verktøykasse som kan gi folk et alternativ til bilbruk. Det nytter ikke bare å piske bilen. Uten et kollektivtilbud som fyller folks behov vil de bare betale mer for å gjøre akkurat det samme som de har gjort før; kjøre bil.

5. Ibsen sa «Bind deg selv til en stjerne og seil med den». Det ultimate målet for all politikk er «menneskelig frihet og rettferdighet for alle». Noe mindre enn det kan man ikke ha som visjon, for som Goethe sa; «Drøm ingen små drømmer for de har ingen makt til å flytte menneskenes hjerter». Etter at jeg først hadde tenkt den tanken og bundet meg fast til stjerna, var det ingen vei tilbake. Siden har jeg hatt som prinsipp at jeg sier ja dersom folk vil at jeg skal representere dem.

Agder

Hans Antonsen

B o s t e d : Grimstad**Utdanning:** Eit par år på Blindern (statsvitenskap)**Verv:** Ordfører**Alder:** 47

1. To ting: At mange nok ikkje berre vil ha forandring, men forandring med grønt og sosialt engasjement. Dermed det same som har gitt oss to gode val i Grimstad: At folk langt utover Venstres faste rekke stemmer på oss fordi vi vann tillit som kandidatar. Den store, underliggande saka på Sørlandet er kjensla av lite gjennomslag i Oslo. Vi er eit tilbod til dei som meiner at det trengs det nye folk for å gjere noe med det.

2. Å vinne tillit gjennom å formulere gode svar på det som er viktig for folk, svar som dei kan tru på. Store delar av befolkninga er liberale og opne for politikk bygd på klarare verdier.

3. Om ikkje før: Åra som ordfører har gjort meg engasjert i alt – og eg trur eg kan gjere ein god jobb i mange komitear. Håper berre at vi får eit Storting der kontroll- og konstitusjonskomiteen ikkje blir viktigast.

4. Heilt klart klimautfordringane. I det å sikre ei verd vi kan gi vidare ligg og mulighetene til å samfunn som er betre å leve i idag.

5. Med all respekt for Stortinget: For eit Oslo-sentrert spørsmål. Det er langt travlare å vere ordfører i ein nokså stor kommune enn det var å vere statssekretær. Eg er så heldig å ha stor arbeidskapasitet og vil gjerne bruke den til å bidra til Norge – som verdas heldige land – blir betre til å utnytte de mulighetene vi har fått og det ansvaret vi har. Og med vaksne søner er eg fri til å gjere som eg vil!

Agder

Kristin Øygarden

B o s t e d : Kristiansand**Utdanning:** Halvstudert røver**Yrke:** Student og selvstendig næringsdrivende innen kulturfeltet**Alder:** 32

1. At vi klarer å markere oss som det beste av to verdener - et parti som vektlegger friheten til enkeltmennesket, men med sterkt sosialt engasjement.

2. Jeg snakker mye om positive og varme verdier og om klima, og prøver å appellere til rettferdighetssansen til folk. Vi trenger en ny, helhetlig politikk som tar klimautfordringene på alvor, og som har visjoner og vilje til å ta nye grep.

3. Energi- og miljøkomiteen virker veldig spennende i disse tider. Samtidig tror jeg at jeg med min bakgrunn med arbeid i kulturfeltet har mye å bidra med i Familie- og kulturkomiteen. Flere komiteer er interessante.

4. Det skal utarbeides en forvaltningsplan for Skagerrak, og vi må kjempe for at beslutningene vi tar nå er gode også når ettertiden dømmes oss. På Sørlandet har vi dessuten utfordringer knyttet til levekår, og jeg vil jobbe med å bryte de mønstrene som gjør at sosiale problemer går i arv.

5. Fordi det er utrolig spennende og meningsfylt! Å komme i en posisjon der man faktisk kan dytte Norge i riktig retning er en drøm for enhver idealist. For å kunne gjøre en god jobb er det viktig å holde tett kontakt med de som har valgt deg inn, og jeg vil følge opp nettverk og kontakter på Sørlandet, og reise ofte hjem.

Rogaland

Iselin Nybø

B o s t e d : Stavanger**Utdanning:** Jurist**Yrke:** Advokatfullmektig**Alder:** 31

1. Hardt arbeid og en hel del stemmer.

2. Treffe mest mulig folk, fronte gode liberale saker i media og prøve å engasjere og inspirere medlemmene i fylkeslaget til å stå på for at Venstre skal gjøre et godt valg.

3. Jeg håper partiet velger å bruke meg der jeg gjør mest nytte for meg. Min faglige bakgrunn er jus og økonomi, og jeg håper at jeg kan kombinere mitt politiske engasjement med fagkompetansen min.

4. Det er mange saker jeg ønsker å kjempe for, men et område jeg håper vi kan markere oss sterkere på når vi blir flere på stortinget er justisområdet. Her er det virkelig behov for noen som kan stå opp for liberale verdier som personvern og rettsikkerhet.

5. Å måtte bo i Oslo store deler av året er medaljens bakside, men det vil alltid være et privilegium å være folkevalgt for Venstre. Så er det opp til en selv å sørge for at tiden man tilbringer i hovedstaden er verdt det og kommer velgerne til gode.

Hordaland

Terje Breivik

Bosted: Ulvik
Utdanning: Høgskolen i Oslo - Kommunalinje
Yrke: Nestleiar/sosialentreprenør
Alder: 48

1. Kvantitet: Med omlag 4,5% oppslutnad får Venstre direktemandat i Hordaland (fekk 4,6% i 2009). For verdiskapingsfylket Hordaland, med kremmarbyen Bergen som viktig motor, vert næring og samferdsle viktige saksfelt. Likeins vert kollektivtiltak som vidare utbygging av Bybanen og Bergensbanen sentrale prosjekt å fronta.

2. Utstrakt reiseverksemd for å lytta og læra, kombinert med daglege medieutspel vert kjernen i valkamstrategien i Hordaland. Ikkje berre for meg som førstekandidat, men og for dei neste på lista. Å vinna val er teamarbeid meir enn noko.

3. Finanskomiteen er førstevallet.

4. At Noreg inntek ei aktiv rolle for løysa klimautfordringa. Stikkord i så måte er målretta satsing på energieffektivisering, fornybar energi og teknologiutvikling.

5. At Venstre vert større har avgjerande betydning for at Noreg går frå brems til pådrivar både kva gjeld klima, forskning, næringsutvikling og eit varmare samfunn tufta på sentrale sosialliberale verdiar som toleranse og fellesskap. Å vera ein del av teamet som bidreg til at det vert ein realitet er motivasjon meir enn god nok. Dessutan er vel ingen tente med at ein melder seg ut av samfunnet fordi om ein sit på Stortinget? Så livet som sådan vert vel ikkje så veldig annleis enn dagens, anna enn innhaldet i den profesjonelle delen av det.

Møre og Romsdal

Pål Farstad

Bosted: Kristiansund
Utdanning: Lærer
Yrke: Bedriftsrådgiver
Alder: 54

1. Arbeide hardt hele veien inn til valgdagen. En gjennomarbeidet valgkampstrategi og kampanjeplan danner et godt grunnlag. Tett samarbeid med lokallagene og «lytteposter» i ulike deler av Møre og Romsdal er særskilt viktig. I tillegg til synlighet i media og i debatter, vil jeg møte folk direkte. Vi jobber for å nærme oss 10% av velgerne, som er det vi trenger for å komme inn på egen kjø.

2. Som sunnmøring bosatt på Nordmøre og med botid også i Romsdal, kjenner jeg alle deler av Møre og Romsdal godt. Jeg kjenner hele fylket også gjennom mitt arbeid for utvikling av fiskeri- og annet næringsliv. Det er en styrke jeg vil bruke. Jeg skal markere meg som en kandidat med engasjement, troverdighet og med vilje og evne til å finne løsninger, og skal bruke min erfaring fra næringsliv, skole og organisasjonsliv.

3. Transport og kommunikasjon, næring, energi og miljø, utdanning og kultur er saksområdene jeg brenner mest for.

4. Ferjefri E39 som bidrar til å bygge sammen større bo- og arbeidsmarkedsregioner står høyt oppe på listen. En slik utbygging, kombinert med solid kollektivsatsing, vil gi en enorm stimulans til næringsliv og bolyst.

5. Jeg er vant til å jobbe mye kombinert med politisk arbeid i fylke og kommune. Å kunne jobbe med venstrepolitikk på heltid inspirerer meg så sterkt at jeg skal tåle forsakelser på andre områder.

Nord-Trøndelag

André N. Skjelstad

Bosted: Verran
Utdanning: Forsvar og landbruk
Yrke: Gårdbruker
Alder: 47

1. Vi klarte det i 2005, og derfor bør vi klare det igjen. Minimumsfaktoren er at vi får nok stemmer til at vi klarer sperregrensen på nasjonalt nivå. Da har vi en bra mulighet for å få utjevningsmandat. Det er lengre vei til å få direktemandat. Da trenger vi 12 %, men det kan selvsagt skje.

2. Jeg er så heldig at jeg sitter som gruppeleder på fylkestinget, noe som gir en god del oppmerksomhet. Samtidig tror jeg at jeg er rimelig godt kjent fra tidligere, ettersom jeg har holdt på en god stund på regionalt nivå. Jeg bruker det som utgangspunkt for en god og synlig valgkamp.

3. Næringskomiteen. Jeg anser det for å være svært viktig for distriktsfylkene, men også for å få stablet på beina en ny næringspolitikk i stedet for den systemorienterte politikken vi har sett under de rødgrønne de siste 8 år. Avbyråkratisering og forenkling er stikkord.

4. Mange viktige saker, men en av de jeg anser som svært viktig for distrikt, er å gjøre noe med muligheten for å få opp næringsbygg også utenom de mest presedensområdene. Det trengs en innsats for å forenkle og gjøre det lettere. Og jeg vil gjøre noe med regionale jernbaner – Trønderbanen må ha stor nok kapasitet, og ikke være en flaskehals.

5. Fordi jeg kan være med å gjøre en forskjell. Livet er relativt kort, og skal man være med å utrette noe, så må man også tørre å trå til.

Troms

Irene Dahl

Bosted: Tromsø
Utdanning: Doktorgrad (ph.d.) i rettsvitenskap
Yrke: Førsteamanuensis
Alder: 41

1. Det er 40 år siden Troms Venstre hadde en stortingsrepresentant, Helge Jakobsen. Ventetiden bør nå være over! Reell spenning knytter det seg nok mest til utjevningsmandatet, som i følge enkelte galluper i det siste faktisk KAN tilfalle Venstre.

2. Jeg er nokså fersk i politikken. Det er en utfordring, samtidig som det ligger et potensial i det ved å trigge nysgjerrighet. Også for meg er synlighet stikkordet. Jeg har hittil markert meg med leserinnlegg, enkelte redaksjonelle oppslag og appeller (asylbarn og oljefritt LoVeSe). Fremover blir det i tillegg å besøke lokallag og delta på debattmøter og andre arrangement. I tillegg spisser jeg en offentlig, politisk profil på Facebook og skal i skrivende stund opprette en twitter-konto.

3. Jeg har doktorgrad i havrett, og av faglige grunner kunne jeg gjerne tenke meg næringskomiteen eller justiskomiteen. Energi- og miljøkomiteen kommer også nokså høyt opp på listen.

4. Varig vern av LoVeSe mot petroleumsaktivitet! Dette er viktig både for å utøve omsorg for miljøet og det sårbare økosystemet, men også for å satse på de varige næringene i landsdelen, for eksempel fiskeri, havbruk, turisme og bioprospektering.

5. Å få være folkevalgt for Venstre - å fremme våre verdier og gjennomføre vår sosialliberale politikk - er en ære!

Tema: En bedre hverdag

Energikamp på hjemmefronten

Hva skjedde med enøk? – Det forbindes kanskje med noe litt trist, sier Einar Wilhelmsen i Zero. Men det trenger det ikke være.

side 12-15

Ta grønne valg – Miljøpolitikk handler ikke bare om avgifter, skriver Ola Elvestuen.

side 16-17

Summen av alt – Det er ikke verstingene som er verst, skriver Alvhild Hedstein.

side 18-19

Ein betre kvardag Miljø treng ikkje vere kjipt. Det er poenget.

side 20-21

Utanfor Oslo – Kollektivpolitikk er ikkje berre Oslopolitikk.

side 22-23

Energikamp på heimefronten

Alle veit at det er godt for miljøet å spare på straumen.

Så kva skjedde med enøk?

Hans Andreas Starheim

– Enøk er eit omgrep som har vore i bruk sidan 70-talet. No er det ikkje så mange som brukar det lenger. Det er vel noko som forbindast med noko litt trist, med å slå av lyset og gå rundt og fryse i mørket. No kallar vi det gjerne for andre ting, slik som energieffektivisering i bygg. Men nøkkelen for å få til endring er framleis konkrete tiltak og gode støtteordningar.

Det seier avdelingsleiar for bygg Einar Wilhelmsen i miljøstiftinga Zero. Han trur ikkje det er nok å berre snakke om enøk for å få til store endringar i energibruken i byggsektoren.

Meir enn kvar tredje kilowattime som nyttast i Noreg blir nytta i private husstandar, for å gjere det lyst og lunt, for å varme vatnet vårt, og for å drive alt frå vaskemaskin til nettbrett. Vi brukar meir energi på å bu enn vi brukar på all vegtrafikk til saman. Og trass i at vi har snakka om energisparing i fleire tiår, så brukar vi like mykje straum no som vi gjorde for tjue år sidan.

– Vi bur litt meir energieffektivt no enn vi gjorde før. Det vil seie, vi brukar mindre energi for kvar kvadratmeter vi bur på. Men så bur kvar av oss på litt fleire kvadratmeter, så det går omtrent i null.

– Kan ikkje sjå energi

Isak Oksvold jobba tidlegare som miljørådgjevar for Venstre. I dag er han direktør for miljø- og samfunnsansvar hos eigedomsutviklaren Aspelin Ramm, og frå sin synsstad på entreprenørsida i byggebransjen kjenner han seg att i det Wilhelmsen seier.

– Det er vanskeleg å kommunisere enøk eller energieffektivisering i seg sjølv overfor våre kundar. Bustadkjøparane kan ikkje «sjå» energien. Då er det mykje enklare å selje konkrete løysingar, slik som varmepumper.

Aspelin Ramm har mykje erfaring med å finne energieffektive og miljøvenlege løysingar både ved oppføring av nye bygg og ved rehabilitering av gamle,

blant anna då dei bygde Noregs mest energieffektive kontorbygg for Bellona. Oksvold trekk fram eit anna døme på kva som er mogleg å få til om ein tenkjer gjennomgåande på energieffektivitet.

– Vi rehabiliterer no eit lagerbygg frå 70-talet kor vi klarar å redusere det årlege energiforbruket med nesten 90 prosent.

Ein typisk norsk husstand brukar 20 000 kWh i året. Lagerbygninga brukte før rehabilitering 15 millionar kWh, eller nesten 800 gangar så mykje. Berre gjennom energieffektiviseringstiltak kutta Aspelin Ramm energibruken med nesten 13 millionar kWh, eller like mykje som 650 vanlege husstandar.

– I tillegg skal vi hente ein million kWh frå overskotsvarmen frå ein datasentral på nabotomta. Det er varme som tidlegare gjekk til kråkene, og som no går til nyttig bruk. Totalt reduserer vi energibruken med 89 prosent. Det er så mykje at vi ventar at investeringa energimessig er nedbetalt etter berre 4-5 år, seier Oksvold.

– Det er 30 millionar kvadratmeter med varmlager av denne typen i Noreg. Det er klart det er mykje å hente her.

– Energisparing er verdiskaping

Isak Oksvold meiner verdien av energieffektivisering er underkommunisert og at det får for lite politisk merksemd. Trass i at det over tid ofte er økonomisk lønnsamt å gjennomføre tiltak, så er det likevel mange som lar vere.

– Det er for lite fokus på energisparing. Av alle klimatiltak som kan gjerast, så er det ingenting som gir meir tilbake i høve til investeringane. Når det ikkje blir satsa meir på det, så har det mykje med haldningar å gjere. I si høyringsuttale til EU sitt energieffektiviseringsdirektiv seier til dømes Statistisk Sentralbyrå at energieffektivisering ikkje er verdiskaping. Det er ein veldig gammaldags måte å tenkje på. Om vi som samfunn kan skape meir med mindre energiforbruk, så

betyr det auka verdiskaping. Det burde vere lett å forstå, meiner Oksvold.

Oksvold meiner at betre og enklare støtteordningar er nødvendige for å få utnytta mogleheitene ved energieffektivisering, ikkje minst for eksisterande bygningsmasse. Og han har også tru på meir satsing på aktive energieffektiviseringstiltak.

Litt forenkla så fins det to typar energisparingstiltak i bygg, nemlig aktive og passive tiltak. Passive tiltak er slike ting som tjukkare isolasjon og bygningstekniske løysingar for å ta vare på varme innanfor huset sine fire veggar. Aktive tiltak går ut på å hente meir energi direkte til huset, slik at ein bytter ut noko av energien ein vanlegvis får levert over straumnettet eller fjernvarmenettet med energi som ein hentar direkte til huset frå lufta eller sola, slik ein gjer med ei varmepumpe eller ein solfangar. Huset blir med andre ord sitt eige kraftverk.

– Trenden i det siste har gått mot at det blir snakka meir om passive tiltak. Men det er grenser for kor stor marginaleffekten er ved å legge til ein centimeter til med isolasjon. Vi har mest tru på dei aktive tiltaka i dei prosjekta vi driv med, og eg trur slike tiltak også har den høgaste nytta for samfunnet.

Trur på solenergi

Einar Wilhelmsen i Zero er einig i at ein-sidedig fokus på passive tiltak ikkje nødvendigvis er det beste. Tvert i mot meiner han at støtte til aktive tiltak kan vere ein nyttig måte å også kanalisere privatfolk sin kapital inn i arbeidet for å skape eit meir energieffektivt samfunn. Han viser til den eksplosive utviklinga i marknaden for solenergi i Tyskland og Danmark, kor gode støtteordningar har gjeve ein overraskande rask utvikling.

– I alle land kor dette er blitt introdusert i private husstandar så har det teke fullstendig av, akkurat som varmepumper har teke av her til lands.

Ill: Aspelin Ramm/Gerilja

Og Wilhelmsen meiner det er stor likskap mellom varmepumper og solceller: enkle å installere, små bygningsmessige inngrep, ingen behov

for ny infrastruktur. I Danmark førte ei sjenerøs støtteordning av solceller til at over 70 000 husstandar installerte eigne solanlegg på berre eitt år. Støtteordninga var truleg litt i overkant sjenerøs, meiner Wilhelmsen, men det langsiktige målet med slike støtteordningar må uansett vere at dei dreg i gong ein marknad som blir så stor at den på sikt klarar seg utan støtte i det heile.

«Solceller er 50 prosent dyrare i Noreg enn i Danmark. Det er berre fordi danskane har ein marknad for solceller medan vi i Noreg ikkje har det.»

Einar Wilhelmsen

han.

Slutt på trekkfulle trønderlån

– Det er ikkje noko gale med aktive tiltak, men når vi byggjer nye

hus i dag så er det viktig å satse på tiltak som har lang levetid, og som følgjer huset gjennom heile levetida.

Det seier Guro Hauge i Lavenergiprogrammet. Ho tek passivhusa i forsvar og meiner at det ikkje krevst så mykje som enkelte vil ha det til å bygge hus med svært lavt energiforbruk.

– Eg har vekse opp i ei trekkfull trønderlån, og eg bur framleis i ei, sa olje- og energiminister Ola Borten Moe nyleg til Adresseavisen, og meinte med det at ein ikkje kunne ta skade av å bu i hus kor vinden bles litt gjennom veggane. Men tida for trekkfulle og sprengfyrte gamle trehus er allereie for lengst historie. Dei tekniske forskriftene for nybygg stiller allereie strenge krav om isolasjonsgrad, varme- og energibesparing og energieffektivitet. I klimameldinga som blei vedteken i fjor blei det bestemt at ein allereie i 2015 skal innføre den sokalla passivhusstandarden som standard for alle nybygg. Det betyr enda strengare krav, og både frå politisk hald og frå enkelte aktørar i bransjen er det blitt retta kritikk mot det som blir oppfatta

som stivbeinte krav som vil gjere nye hus mykje dyrare.

– Det er mange mytar om passivhus, men skilnaden frå den standarden vi allereie har er ikkje nødvendigvis så stor, og det dreier seg mest om å teikne gode bygg og gjere godt arbeid. Då treng heller ikkje kostnadane bli så mykje høgare. Ei seigliva myte om passivhus er at dei må vere hermetisk

Nina Bugge

lukka, og at det ikkje ein gong skal vere mogleg å opne vindauga for å luften. Den myten fekk ekstra luft under vengene då ein Frp-representant framsette den frå Stortingets talarstol i fjor, men at det er slik, er noko Guro Hauge lattermildt avviser.

– Eg veit ikkje om nokon passivbustadar i Noreg kor vindauga ikkje kan opnast, og det er heller ikkje del av nokon standard. Det som er tilfellet er at passivhus må vere utstyrt med det som kallast balansert ventilasjon – det vil seie eit ventilasjonssystem som tilfører frisk luft og samstundes tek vare på varmen i huset. I praksis betyr gjerne det at luftkvaliteten er bedre i passivhus enn i vanlige

«Det er nok framleis mange som trur at ein må gje avkall på noko for å leve miljøvenleg, men ein treng ikkje gje slepp på komforten for å spare på straumen.»

Isak Oksvold.

Guro Hauge.

Einar Wilhelmsen.

hus, kor vi ofte luftar for dårleg, særleg når det er kaldt ute, seier Guro Hauge.

Ein annan vanleg påstand er at det vil trengs opp mot ein halv meter med isolasjon i veggane for å oppnå passivhusstandard, men også det er sterkt misvisande, meiner Hauge.

– I dag er det vanleg med 20 centimeter isolasjon i veggane på nybygde hus. Eit passivhus i Oslo vil trenge 30 centimeter, og eit i Stavanger 25. Det er ingen dramatisk forskjell i dei fleste klimaområda. I dei delane av landet kor det er mykje kaldare, som i indre delar av Troms og Finnmark og på det indre austlandet vil det i utgangspunktet vere nødvendig med meir isolasjon slik standarden ser ut i dag, men i den endeleg tekniske forskrifta kjem det truleg til å bli gjeve unntak for desse krava i dei kaldeste områda.

At det blir litt dyrare å bygge etter den nye standarden vedgår ho, men det er ein pris vi bør betale, meiner ho.

– Ut frå det vi ser til no trur vi at det har ein meirkostnad på 5-10 prosent å byggje passivhus i høve til dagens standard. Nokon firma kan vere dyrare, og andre billigare. Det handlar om kostnadskontroll og kor flinke det enkelte firmaet er. Det kostar litt ekstra, men om ein ønskjer å gjere noko med klimaet så kjem ein ikkje utanom om bustadane. Oppsida er at ein får ein bustad av høgare kvalitet.

Ønskjer skattefrådrag

Uavhengig av kva tiltak ein ønskjer, så treng ein gode finansieringsløyser, meiner Einar

Wilhelmsen.

– Miljørørsla krev nye støttetiltak. Det er for lite pengar i Enovakassa. Dessutan meiner eg vi treng enkle og byråkratiske ordningar. Eg har tru på skattefrådrag på enøkinvesteringar, lik den ordninga ein har i Sverige, seier han.

Den svenske ordninga fungerer slik at ein huseigar kan trekke frå 50 prosent av arbeidskostnadane på skatten (opp til 50 000 kroner) ved blant anna handverkstenester. Den svenske ordninga er først og fremst oppretta for å redusere bruken av svart arbeid, men i Noreg er det fleire som

Guro Hauge

har teke til orde for ein liknande modell retta spesielt mot energisparingstiltak i eigen heim, blant anna programkomiteen til Venstre. Einar Wilhelmsen trur tida kan nærme seg for ei slik løysing. – Skattefrådrag har mange fordelar som støtteordning, ikkje minst at det er lett å fase ut når ein ikkje treng det lenger. Men det er ei løysing som ikkje har vore særleg tiltalende for den sittande regjeringa. Med eit regjeringsskifte til hausten kan jo det raskt endre seg, avsluttar han.

hastarheim@gmail.com

Nina Bugge.

5 ting DU kan gjere

– Det er nokre myter som må knekkast. Det er ikkje nødvendig å gå rundt og fryse for å spare på energiforbruket.

Det seier kommunikasjonsleiar Nina Bugge i Grønn Hverdag, ein organisasjon som har som hovudformål å gjere det enklare og meir morosamt å leve miljøvenleg og etisk.

– Det er nok framleis mange som trur at ein må gje avkall på noko for å leve miljøvenleg, men ein treng ikkje gje slepp på komforten for å spare på straumen. Og sjølv veldig små endringar i vaner kan vise att som store tal på straumrekninga.

Grønn Hverdag har samla sine fem beste tips for at du kan bu både billigare og meir miljøvenleg.

1. Pass på varmen

Oppvarming står for 64 prosent av energiforbruket i norske heimar. Dette er lett å gjere noko med! Enkle grep er tettingslister rundt trekkfulle vindauge og tidsur som kan slå panelomnane av når du ikkje treng varmen. Meir omfattande grep kan vere å etterisolere, bytte ut vindauge eller installere varmepumper eller sentralt styringssystem for varmen. Og om du ikkje er frostig, så løner det seg å skru ned termostaten. For kvar grad du senkar innetemperaturen sparar du ein femhundrelapp i året på straumrekninga.

2. Spar på varmevatnet

Varmevatn utgjør om lag 15 prosent av straumforbruket, så med gode vanar på vassforbruket kan du raskt kutte mykje i straumforbruket. Bruk av sparedusj, sparekran og gjenvinning av avløpsvatn er effektive tiltak. Det er også enkle kvardagsgrep som å dusje raskare.

3. Vel energieffektive kvitevarer

Kvitevarer står for rundt 10 prosent av straumforbruket til eit vanleg hushald. Det er enorme skilnadar mellom forskjellige kvitevarer. Nettstaden besteprodukter.no har ei oversikt over dei mest energieffektive varene. Vel produkt med energimerke A eller betre.

4. Bytt lyspærer

Sparepærer og LED-pærer er langt meir effektive og miljøvenlege lyskjelder enn glødepærer og halogenpærer. Sjølv om prisen er høgare på miljøvenlege pærer, så sparar du så mykje på energibruken og levetida på pærene, at sjølv om du fekk glødepæra gratis, så ville det framleis løne seg å velje ei spare- eller LED-pære.

5. Bruk støtteordningane

Anten du skal bygge nytt eller du skal gjere utbetringar i eksisterande bustad, så kan det vere mykje å hente gjennom ulike støtteordningar. Enova gjev støtte både til private bustadar og til næringsbygg, og både ved nybygg og ved etterinstallering, til dømes av varmepumpe eller varmestyringssystem. Sjekk også om kommunen din har eigne støtteordningar for deg som vil gjere bustaden din meir energieffektiv. Klima- og energifondet til Oslo er eit døme på eit slikt kommunalt støttetiltak.

Ta grønne valg

Miljøpolitikk trenger ikke bare handle om avgifter, kostnader og alt vi må gi avkall på. De beste miljøtiltakene er nemlig de som skaper en bedre hverdag for oss alle.

Ola Elvestuen

nestleder i Venstre

Miljøutfordringene vi står overfor er omfattende. Så omfattende at vi iblant kan føle oss små i forhold. Når USA og Kina øker sine CO2-utslipp og oljesektoren, industrien og tungtransporten står for store andeler av de utslippene vi foretar her hjemme, er det lett å miste motet. Spiller det egentlig noen rolle hva vi gjør i vår egen hverdag? Om vi legger melkekartongen i rett søppelbøtte eller slår av lyset når vi går ut av rommet?

Jeg tror det. Ikke fordi akkurat din melkekartong hindrer den globale oppvarmingen, selv om den kan være et bidrag når flere gjør som deg. Men fordi jeg tror de beste miljøtiltakene også er de som skaper en bedre hverdag for oss alle.

Vi har alle vår egen hverdag hvor vi gjør våre egne valg. Politikernes jobb er å sørge for at hvert eneste av de valgene kan gjøres så grønt som mulig. Det er det Venstres vårkampanje handler om. Og det er derfor den heter «En bedre hverdag».

Grønn byutvikling

Det begynner i ditt eget nærmiljø, og for meg som er miljøbyråd i Oslo er jobben klar: Vi skal gjøre Norge til et foregangsland innen grønn byutvikling. Alle som bor i byer og tettsteder skal ha tilgang til sollys, ren luft og romslige grøntarealer. Og vi skal gjøre miljøhensyn til bærebjelken i alt planarbeid i byregioner.

Arealene må utnyttes bedre. Vi må legge bedre til rette for gående og syklende. Vi må etablere flere grønne lunger. Ved å fortette klokt i byen kan vi løse utfordringene som kommer med befolkningsøkningen uten å krysse markagrensener eller redusere grøntarealer.

Vi har alle vår egen hverdag hvor vi gjør våre egne valg. Politikernes jobb er å sørge for at hvert eneste av de valgene kan gjøres så grønt som mulig.

Og vi må gjøre luften vi puster inn renere. Vi må fjerne oljefyrene og erstatte dem med rentbrennende ovner. Vi må stimulere til flere solcellepaneler og til økt bruk av fjern- og jordvarme. Og alle byer må jobbe målrettet med støydempende tiltak. Da får vi både et bedre miljø og en bedre hverdag.

Reis kollektivt

Skal vi lykkes med en grønnere hverdag må mer av dagens biltrafikk legges over på kollektiv. Her må stat og kommune løfte i fellesskap, spesielt i og rundt de store byene. Vi må ha et billig og

effektivt kollektivtilbud tilpasset oss som reiser. Da må kollektivtilbudet være nært og tilgjengelig der vi bor. Og vi må også sikre at nye boligområder, butikker og arbeidsplasser plasseres nær naturlige kollektivknutepunkter og stasjoner.

Venstre vil bygge ut jernbanenettet, med InterCity-nettet som vårt viktigste satsingsområde. Vi vil øke belønningsordningen for storbyene til en milliard kroner i året og utvide den til å gjelde flere byer og byområder. Samtidig må vi gi økonomisk belønning til byer og fylker og transportetater som når sine miljømål, og gi lokaldemokratiet stor frihet til å ta i bruk virkemidler som sikrer at målene nås.

Vi må gi skattefritak når arbeidsgiveren din betaler månedskortet ditt. Og vi må sikre flere kollektivfelt, flere Park & Ride-løsninger og begrense biltrafikken inn og ut av de store byene.

Spar energi

I dag bruker vi for mye energi. Og mye av energien vi bruker er produsert på en gammeldags og sterkt forurensende måte. Det er en politisk oppgave å satse mer på fornybar energi og på andre former for energiproduksjon som reduserer CO2-utslippene våre. Men vi må også gjøre energibruken i hverdagen vår langt mer effektiv enn i dag.

Mye kan gjøres gjennom måten vi bygger og bor på. Vi kan effektivisere energibruken både i nye og gamle bygg og sette strenge energikrav til nye bygninger. Derfor vil Venstre satse på plusshus – bygninger som genererer mer enn de bruker, og kan produsere et energioverskudd som kan tilføres kraftnettet – og gjøre det enkelt å selge overskuddsenergi fra eget hus eller mikrokraftverk til kraftnettet.

I tillegg må vi politikere gjøre det enklere og billigere for hver og en av oss å foreta miljøvennlige valg der vi bor. Derfor vil vi gi skattefradrag for inntil 50 000 kr for energieffektivisering i egen bolig. Dette kan være nok til å skifte vinduer, installere varmepumpe eller lysregulering – eller andre tiltak som reduserer dine personlige klimautslipp.

Grønne valg

Noen partier forteller deg at det er de som tar Norge videre. Sånn tenker ikke Venstre. Det er du som tar Norge videre, gjennom valgene du gjør, både hver eneste dag og den 9. september i år. Politikernes jobb er å gjøre det enklere å ta grønne valg. Det er krevende. Men belønningen er både et bedre miljø, en bedre framtid – og en bedre hverdag.

Mye av energien vi bruker er produsert på en gammeldags og sterkt forurensende måte.

Summen av alt

Tenker du at hvis verstingene skjerper seg så er kloden reddet? Svaret er nei. For det er ikke én type produksjon, eller noen få verstinger, som truer naturen, miljøet og ressursgrunnlaget; det er summen av alt vi gjør, i stort og smått.

Alvhild Hedstein

daglig leder i Stiftelsen Miljømerking

Det finnes selvsagt klimaverstinger som store kullkraftverk. Men hvis du og jeg bruker mindre energi; bytter til sparepærer eller LED-pærer, etterisolere hus, slår av strøm på apparater vi ikke bruker, velger Svanemerkede produkter, så trengs ikke kullkraftverkene - eller nye gasskraftverk.

Før var industrien verstingene som slapp ut farlige kjemikalier til luft og vann, nå er det produkter i bruk – og senere som avfall – som tar med og sprer de farlige kjemikaliene. Det har myndighetene også forstått, og forurensningsmyndighetene i Norge har derfor opprettet nettstedet www.erdetfarlig.no – der de forteller hvilke produkter som kan inneholde farlige kjemikalier, og viser til de ufarlige alternativene: De som er miljømerket med Svanemerket. Det har avgjørende og stor betydning hvilke produkter vi plukker med oss fra hyllene, hvordan og hvor lenge vi bruker dem, både for sjøfuglbestanden, regnskogen og ikke minst for framtida til våre barn og barnebarn

Miljøkampen har i alt for stor grad dreid seg om kampen mot de store synderne. Og det blir også ofte en tapt kamp, nettopp fordi – når kampen står – så er behovet for den store synderen allerede der! «Monstermastene» kunne vært unngått hvis alle husene i Bergen hadde vært bygget som svanemerkede lavenergi-hus. Men det var de ikke! Skal vi unngå de store miljøkampene er løsningen å miljøforbedre i alle ledd – utnytte alle muligheter! Eller som Kalle Moene så treffende skrev i Klassekampen i fjor; «miljøbevegelsen må sette seg kortsiktige mål, gjøre det mulige». Det håper og tror jeg at Venstre vil jobbe for å gjøre.

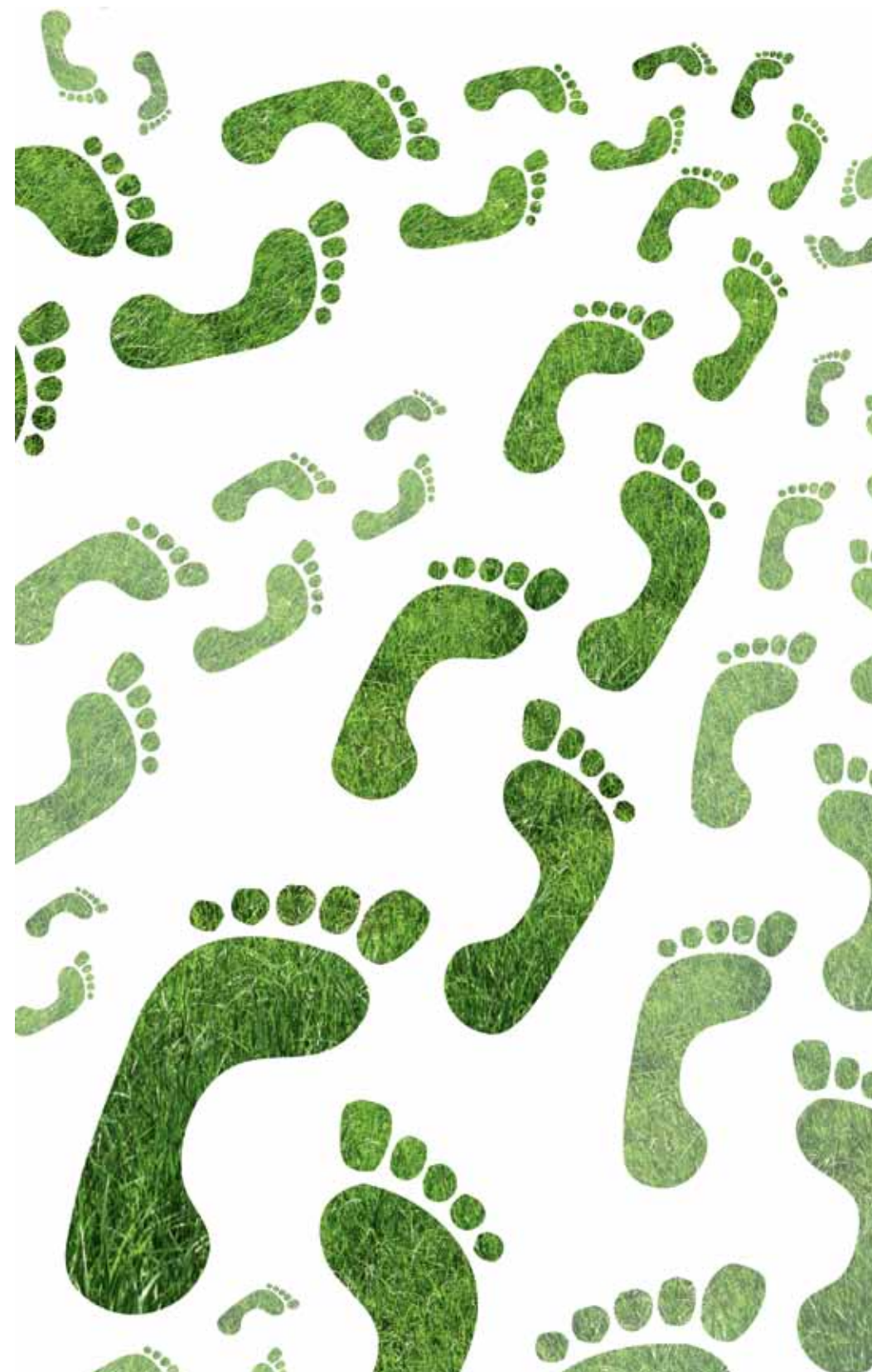
Alt vi gjør setter spor i naturen – såkalte fotavtrykk. Produkter er sammensatte, produksjonsprosesser er kompliserte, og alt skjer i en globalisert verden der det er umulig for oss forbrukere (eller borgere, som det vel

«Monstermastene» kunne vært unngått hvis alle husene i Bergen hadde vært bygget som svanemerkede lavenergi-hus. Men det var de ikke! Skal vi unngå de store miljøkampene er løsningen å miljøforbedre i alle ledd – utnytte alle muligheter!

heter i Venstre) å vite hva som er det beste for miljøet. Er tomater som har modnet på Italiens solfylte jorder et bedre eller dårligere miljøvalg enn kortreiste tomater som har modnet i drivhus med fossil energi? Hva tror du? Hvordan skal jeg kunne vite at tekstilene jeg kjøper ikke har forårsaket utslipp av farlige kjemikalier i Kina eller India? Kommer trefibre som er brukt i dopapiret fra regnskogen eller fra skog som er bærekraftig drevet? Hvordan skaffe oss oversikt over at kjemikaliene i vaske-midlene brytes ned i naturen, og ikke ødelegger for livet i havet? Eller være trygg på at de kosmetiske produktene som vi bruker daglig (såpe, sjampo, hudkrem, tannkrem) ikke inneholder stoffer som påvirker levende organismer negativt?

Foreleser Greg Norris ved Harvard University spurte sine studenter: «Dere har lært om ulempene og miljøkostnadene ved alle produktene dere kjøper, ved maten dere spiser, de varme dusjene dere tar. På bakgrunn av dette: Hvor mange av dere føler at kloden ville hatt det bedre dersom dere ikke var født?» Nesten alle studentene rakk opp hånda. Slik burde det ikke være, tenkte Norris – og lanserte bevegelsen «Handprint» - håndtrykket. Ideen hans er å slutte å konsentrere seg om det negative økologiske fotavtrykket og heller samle på de positive grønne håndtrykkene. Jeg er sikker på at han er på rett spor.

Det er ingen av oss som liker å være en del av miljøproblemet. Høre at vi ødelegger jordkloden som vi lever av og på. Ha dårlig miljøsamvittighet fordi vi må ta fly for å besøke familien, eller for å få litt sol og varme. Ville det ikke

være deiligere å være en del av løsningen ved å samle på grønne håndtrykk? Kjenne at du bidrar til å bevare miljøet fordi du sykler til jobben framfor å kjøre, slår av lys og apparater som ikke er i bruk, spiser mer grønnsaker enn kjøtt? Saml på de grønne håndtrykk, Kjønn på gleden over å gjøre ditt ved å samle på de grønne håndtrykkene - og bli inspirert til å gjøre mer! Ved hjelp av Svanemerket kan du sette viktige håndavtrykk. Enten det dreier valg av landsmøtehotell (som dessverre ikke var Svanemerket i fjor) eller produksjon av bladet liberal (som er Svanemerket, takket være Steinar).

Og forresten - når det gjelder hvilke tomater du skal velge for å etterlate minst mulig fotavtrykk så er svaret de italienske (med mindre de norske drivhusene slutter å bruke fossil energi). De smaker også best. Svarene på spørsmålene som fulgte, om tekstiler og trefibre, er rett og slett å velge tekstiler, papir, vaskemidler og kosmetikk som er Svanemerket. Hele 130 eksperter i Nordisk miljømerking holder rede på alle de strenge helse- og miljøkravene for å sikre deg som forbruker miljøriktige løsninger.

Våre valg kan virke små og uvesentlige, men det er summen av alt vi produserer og forbruker som skaper miljøproblemene, og det er derfor løsningene også ligger nettopp her – i våre valg.

Ansvarer kan ikke lenger plasseres hos noen verstinger. Du og jeg kan redde kloden.

Ein betre kvardag

– Miljø treng ikkje vere kjipt. Det er poenget.

Hans Andreas Starheim

Det seier kampanjeansvarleg Per Magnus Finnanger Sandsmark om miljøkampanjen til Venstre. Heilt fram til miljødagen 5. juni vil lokallag og listekandidatar over heile landet gjennomføre aksjonar, stå på stand og besøke organisasjonar og bedrifter.

– Dette er starten av valkampen for Venstre. Målet er at vi skal vere synlege over heile landet og vise fram at Venstre har ein miljøpolitikk som er positiv og framtidssretta. Dei beste miljøtiltaka er dei tiltaka som ikkje berre tek vare på naturmangfald eller reduserer klimagassutslepp, men som i tillegg også gjer kvardagen litt betre, seier Sandsmark.

Kom i kampanjemodus!

– No er valkampen i gang, og dette er ei kjempemoglegheit for lokallaga til å komme i kampanjemodus!

Det seier partileiar Trine Skei Grande. Ho oppmodar alle til å komme i gang med planlegginga og gjennomføringa av kampanjen så snart som råd, og til å nytte dette som eit godt høve til å vise fram Venstre og ei av dei viktigaste valkampsakene våre rundt om i heile landet.

– Det er slik vi skal vinne valet. Det beste vi har i Venstre er medlemmene våre, og det er når vi får flest mogleg av dei ut og vise fram Venstre at vi gjer det beste valresultatet.

Ho har sjølv tenkt å vere på

mange miljøkampanjar utover våren, og ho gler seg til å møte aktive venstremedlem over heile landet.

– Det er veldig mykje entusiasme og kampvilje i Venstre no, og det gjer at eg er kjempeoptimistisk for valkampen. No er det berre for dei lokallaga som ikkje allereie er i gong å komme seg i valkampmodus og vere med å vinne valet for Venstre!

Takkar togreisande i Bø

– At vi startar valkampen med ein miljøkampanje passar meg veldig bra, for dette er det området eg interesserer meg mest for! Og så er det så bra at vi kan snakke om miljøpolitikk utan å drive med dommedagsprofetiar.

Det seier leiar Ingebjørg Nordbø i Bø Venstre. Hennar lokallag har planar om fleire aksjonar i samband med kampanjen framover mot sommaren. Ein av desse er morgonaksjonar med kaffi på Bø Jernbanestasjon, for å takke togpendlarane for at dei reiser kollektiv.

– Vi tenkte å lage eit lite flygeblad, kanskje som eit visittkort, som vi skriv «tak for at du reiser kollektiv!» på, og dele det ut saman med ein kopp kaffi til dei som pendlar med toget frå Bø kvar morgon. Det har vi tenkt å få til i alle fall to gongar, kanskje fleire.

Ut over togaksjonar vil Bø også oppmode lokal bedrifter som held til i Bø sentrum om å kjøpe inn

sykkel til bruk av dei tilsette i løpet av arbeidstida. – Sjølv om du treng å bruke bil til og frå arbeidsplassen, kan du bruke sykkel til nødvendige småærend, er Nordbø sitt tips.

Dessutan ønskjer lokallaget å legge inn eit besøk hos minst ei av dei ti miljøfyrtårnbedriftene i kommunen for å høyre kor godt nøgde dei er med ordninga.

– Og så håpar vi at alle sakene får omtale i lokalavisa, legg ho til.

For liten og for stor

– Vi er ikkje så mange i mitt lokallag, men vi skal sjå om vi ikkje får til nokon sprell, likevel, seier leiar Kjell Andre Holstad Aashheim i Råde Venstre. Han likar godt forma på miljøkampanjen, fordi terskelen for å delta for både små og store lokallag er låg.

Råde er ikkje heilt ferdig med å planlegge miljøkampanjen enno, men dei kjem i alle fall til å ha ein togaksjon, og dei planlegg å ha stands på dei lokale marknadsdagane nærare sommaren. Og lokallagsleiaren trur ikkje det kjem til å bli vanskeleg å få med seg folk på denne kampanjen.

– Vi hadde dette oppe på årsmøtet, og folk synsast kampanjen er veldig ålreit. Dersom vi får med oss alle lokallaga rundt om i landet på dette, så blir det veldig bra, trur eg!

Sykkelaksjon på Frogner

Takka vere lokale sykkelentusiastar er bydelslaget på Frogner

i Oslo allereie godt i gang med miljøkampanjen. To av lagsmedlemmene gjennomførte tidlegare i vinter ei sykkelstasjon i bydelen, utstyrt med videokamera på sykkel, slik at dei i etterkant kunne vise fram korleis det er å vere sykkelist på Frogner. Dokumentasjonen frå synfaringa blei overlevert til Ola Elvestuen, som i tillegg til å vere Venstre-nestleiar også er byråd for samferdsle i Oslo.

– Vi har invitert med oss bydelslaga frå St. Hanshaugen og Sagene til ein sykkelaksjon. Vi ønskjer å utfordre litt på det med sykkelveggar, sykle rundt i byen og ta bilder som viser kor det er manglar i sykkelvegnettet, seier bydelslagsleiar Anne-Lise Bergenheim.

– I tillegg delar Frogner Venstre for andre gong ut sin eigen nærmiljøpris i år. Vi ønskjer å gje ei utmerking til ein lokal aktør som er ein god rollemodell i lokalmiljøet. I fjor gjekk prisen til den økologiske restauranten Kolonihagen. I år kan den kanskje gå til ein av dei mange lokale sykkelreparatørane i bydelen, foreslår Bergenheim.

Raud miljøtråd

Kvart fylkeslag skal etterkvart ha utpeikt ein kampanjeansvarleg som følgjer opp lokallag og listekandidatar i kvart fylke. Elin Berg Schmidt er styremedlem i Vestfold Venstre, og har teke på seg denne rolla der.

– Eg synest det er viktig at vi gjennom kampanjen både får vist fram Venstre og vårt miljøengasjement, og samstundes at vi nyttar sjansen til å lære noko tilbake, seier ho. Kampanjearbeidet i hennar fylkeslag har starta med at ho har teke kontakt med alle lokallag og listekandidatar for å oppmode dei til å komme i gang med planlegginga.

– Kvar av listekandidatane må jo tenke ut sjølv først kven det passar for dei å besøke. Det er lurt at ein også knytter det til noko lokalt. Så kan vi i fylkeslaget følgje litt med på om det er nokon vi meiner vi burde ha snakka med, seier Schmidt.

Ho viser til at Vestfold Venstre vedtok ei uttale om å ta vare på miljøressursane langs Oslofjorden, og at kandidatbesøk då gjerne kan knytast til det.

– Vi vil til dømes prøve å få til eit besøk hos Jeger- og Fiskarforbundet i fylket, som har vore opptekne av dei same spørsmåla. Då blir det ein raud tråd frå det vi har vedteke politisk til miljøkampanjen. Det er eit godt høve til å formidle kva vi er opptekne av, samstundes som vi heilt sikkert kan lære noko tilbake frå Jeger- og Fiskarforbundet, og frå andre organisasjonar som er opptekne av dei same problemstillingane, avsluttar Elin Berg Schmidt.

hastarheim@gmail.com

Venstres miljøkampanje 2013

– Kollektivpolitikk er ikkje berre Oslopolitikk

Også utanfor dei mest tettbygde stråka vil venstrefolk satse på kollektiv. – Tida for å spele inn lokale samferdsleønskjer er no, seier Borghild Tenden.

Hans Andreas Starheim

– Heilheita blir borte om kollektivsatsing blir noko ein driv med berre i dei mest urbane områda. Det meiner venstreordførar Runar Bålsrud i Hurdal kommune. Hurdal er den minste kommunen i Akershus, og Bålsrud synest det er tøft for ein liten plass å nå gjennom med sine kollektivønskjer i konkurranse med dei mykje meir folketette områda nærare hovudstaden. Han ønskjer Venstre enda meir på banen som eit breitt kollektivparti.

– Vi får eit fattigare samfunn om alle skal bu rett ved dei store trafikknutepunkta. Det er viktig å få dei store kollektivsystema til å fungere her på austlandet og å satse på togruter, men det må vere eit balansepunkt kor ein også finn rom for at det skal vere mogleg å bu litt i utkanten. Eg trur det er god folkehelse at folk kan få velje å bu litt forskjellig.

Derfor har han har jobba aktivt

opp mot trafikksekskapet Ruter for å få på plass eit betre tilbud, ikkje minst for pendlarane som bur i Hurdal og jobbar i Oslo.

– Eg skjønar godt at vi ikkje kan vente å ha buss kvart kvarter, men slik det er no så har vi ein buss som går til Gardermoen 6.30 og ein buss som går klokka 9. Det er det tilbudet som fins for dei som vil reise kollektivt til jobb. Laurdag og søndag er det ikkje ein buss å sjå. Vi har jobba mykje her i kommunen for å få til eit spleiselag med Ruter slik at fleire avgangar kan komme på plass og tilbudet blir betre. No håpar eg at vi får med oss Venstre i fylket og nasjonalt på at også busstilbod for mindre plassar er ein del av Venstre si kollektivsatsing, seier Bålsrud.

Vil bli kollektivknutepunkt

Ordførar Hallvor Lilleslett i Gol kommune i Hallingdal ser føre seg at ein på sikt kan få til egne

pendlarbussar i regionen, og at Gol stasjon kan bli eit kollektivknutepunkt som knyt både gods- og passasjertrafikk frå toget til andre transportmiddel.

– Hallingdal er ein ganske lukka arbeidsregion, nesten utan utpendling i dag, men det skjer mykje arbeidsreiser innanfor regionen. Vi manglar eit kollektivalternativ for dei jobbreisande og det er noko vi gjerne kunne tenkje oss å få til, seier venstreordføraren.

Ideen er framleis ikkje meir enn ein ide, men ordføraren ser føre seg at det kan vere trafikkgrunnlag for to-tre bussar i timen i rushtida. Gevinsten er eit betre tilbud for dei som bur i regionen, mindre utslepp frå personbiltrafikk, og tryggare vegar, særleg vinterstid.

Nyleg har Gol også sett i gong eit prosjekt i samarbeid med busstransportørar, taxi, fylkeskommunen, stasjonseigaren og

jernbaneløysing for å gjere det enklare for reisande på toget å komme seg til og frå mellom tog og andre transportmiddel på Gol Stasjon. På sikt ser ordføraren føre seg at Gol kan bli eit knutepunkt også for godstrafikk på tog.

– Når Ringeriksbanen kjem på plass og reisetida til Oslo blir korta ned med nesten ein time, så vil toget bli veldig viktig for Hallingdal, og det vil gjere oss meir attraktive både som buområde og ikkje minst som utfartsmål både for turisme og kurs- og konferansemarknaden. Då ønskjer vi å gjere stasjonen på Gol til eit effektivt knutepunkt som gjer det enda meir attraktivt å reise hit, legg Lilleslett til.

Vil ha storbymidlar

I Stavangerregionen bur det nesten like mange menneske som i Bergen på eit omlag like stort område, men Rogaland får i motsetnad til Oslo, Bergen og Trondheim

ikkje storbymidlar. Førstekandidat for Venstre i fylket Iselin Nybø etterlyser ei kraftfull kollektivsatsing i Noregs tredje største byområde.

– Vi fell utanfor fordi vi ikkje får reikne med dei omliggande kommunane på Nord-Jæren i grunnlagt for å få storbymidlar. Men slik regionen ser ut, med eit veldig samanbygd bu- og næringsområde, så meiner vi det er urimeleg at vi ikkje skal få kollektivmidlar på linje med Bergen og Trondheim, meiner Nybø.

I sju av åtte kommunar i Jærregionen har kommunestyra røysta for at ein ønskjer bybane som kollektivløysing. Likevel gjekk Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Frp saman i fylkestinget og stemte ned denne løysinga. Men kampen for bybane er ikkje over, og no trur Iselin Nybø at regjeringsskifte er det som må til for å komme vidare mot eit skikkeleg kollektivløft for regionen.

– No må vi få eit nytt fleirtal på Stortinget og ei ny regjering som får dette inn i nasjonal transportplan, seier Iselin Nybø, som satsar på at ho etter valet kan ta

kampen vidare for bybanen frå ein Rogalandsbenken på Stortinget.

Kom med innspel no!

Samferdslepolitikar Borghild Tenden høyrer gjerne frå kommunar rundt om i landet kor venstrefolk arbeider for lokale kollektivløysingar.

– Vi arbeider akkurat no med vår alternative nasjonale transportplan. Derfor er dette eit veldig godt tidspunkt for å komme til oss med samferdsleønskjer frå fylka. Det er særlege behov i dei tettbygde stråka rundt Oslo som fører til at det må brukast mykje ressursar for å ta unna trafikkveksten der i åra framover, men Venstre skal vere eit kollektivparti for heile landet, og dei innspela vi får frå våre aktive politikarar er med på å gjere oss enda betre på kollektivpolitikk og det hjelper oss å vinne valet i haust, seier Tenden.

hastarheim@gmail.com

Borghild Tenden.

Halvor Lilleslett.

Iselin Nybø.

Runar Bålsrud.

Fra våre venner

Radikale Venstre Danmark

Radikale Venstre er ett av to danske partier som er medlem av Venstres internasjonale paraplyorganisasjoner; Liberal International og Alliance of Liberals and Democrats for Europe Party. Radikale Venstre defineres som et sosialliberalt parti i sentrum-venstre-tradisjon. De fikk 9,5 prosent ved valget i 2011, og ble 4. største parti. Radikale Venstre deltar i regjering sammen med Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti. Partileder Margrethe Vestager er visestatsminister. Radikale Venstres hovedsaker er ansvarlig økonomi, grønn vekst, verdig innvandringspolitikk og kvalitet i utdanningen.

Mer økologi

Radikale Venstres visjon er et grønt Danmark som er ledende på økologisk matproduksjon. Tradisjonelt intensivt landbruk er ute av balanse med naturen. Vi tror at det er på tide å utforske nye veier. Fremtiden for jordbruket er et økologisk og høyteknologisk landbruk som beskytter miljøet og bidrar med sunn mat med høy kvalitet. Økologi er et effektivt verktøy for å sikre rent grunnvann og mindre utslipp av klimagasser i jordbruket. Målet er å minst doble mengden økologisk jordbruksland innen 2020.

Mer natur

Liberalere ønsker mer og villere natur i Danmark. Naturen er vårt felles livsgrunnlag, og alle dansker bør kunne nyte vakker og variert natur. Men Danmarks natur taper terreng og er under massivt press fra jordbruket. Radikale Venstre vil sikre mangfoldet i naturen, skape flere våtmarker og mer skog. Det vil også gjøre Danmark robust overfor framtidige klimaendringer.

Blå pioner

Liberalere mener at Danmark bør være en blå pioner. Danmark er omgitt av hav, og vi er allerede blant verdens beste til å utnytte vannressursene og sikre rent vann for framtidige generasjoner. Men vi kan bli enda bedre. Vi må utvikle ny teknologi som sikrer rent drikkevann også til resten av verden, skipsfartens enorme utslipp må reduseres, og økologisk landbruk skal sikre grunnvann mot plantevernmidler.

Økt gjenvinning

Avfall er en ressurs som skal gjenbrukes. Med færre ressurser og økende avfallsmengde i fremtiden er det viktig å bruke ressursene klokt. Derfor ønsker Radikale Venstre en grundig reform av avfallssystemet, som skal oppmuntre selskaper til å designe produkter for gjenbruk og gjøre det enkelt for forbrukerne å levere avfall til gjenvinning.

Halfdan Hegtun (1918-2012)

Halfdan Hegtun sovnet inn 1. juledag 2012 etter kort tids sykeleie. Han ble 94 år.

Christoffer Biong

Siri Engesæth og jeg står utenfor eneboligen på Jar i Bærum. Kanskje er det litt ærefrykt i luften. Det er kanskje ikke så rart med tanke på at vi skal intervju en av Venstres mest kjente og folkekjære politikere. Halfdan Hegtun har rukket å bli 94 år gammel. Han er kjent som radiomann, som tanning, som et vandrende leksikon om norsk fotball, og ikke minst som venstrepolitiker siden 60-tallet.

Vi ringer på døra, og etter et par minutter går den opp. Det er Ellen Mustad, Halfdans kone og livsledsager gjennom et langt liv, som åpner. Hun ønsker oss velkommen og tar oss med inn og opp i stuen, der Halfdan har gjort seg klar for å ta i mot oss.

Halfdan Hegtun er ikke lenger en sprek «ungfole» på 85. Helsa er ikke lenger så god. Han står og støtter seg til stokken sin, tar oss i mot med et fast håndtrykk og ønsker oss hjertelig velkommen. Han har fortsatt glimt i øyet, og det er nesten noe ungdommelig med han; en tilstedeværelse og våkenhet få personer har. Jeg ser for meg at han må ha vært en svært karismatisk person.

Halfdan setter seg sakte ned i godstolen sin, og jeg rigger opp

filmkamera. Jeg hører at kaffe-trakteren jobber ute på kjøkkenet. Halfdan er raskt ute med å spørre: – Dere er sikkert interessert i å høre litt om valgkampen i femogseksti?

– Ja, gjerne, svarer Siri og jeg samstemt.

– Hvordan kom du på den i ideen å dra og drikke kaffe hjemme hos folk, spør Siri.

– Det var ikke egentlig så originalt, men vi hadde stor suksess med det vi kalte husmøter. Det gikk ut på at vi oppsøkte folk. Hvis du annonserer at du skal ha foredrag med den og den politikeren er det kun et begrenset antall som kommer. Det er bedre å komme hjem til folk enn å invitere folk til et lokale for å holde foredrag. Vi fikk engasjert partifellene rundt om kring i fylket med å invitere til kaffemøter med partiets førstekandidat. Etter hvert ble dette kjent, og folket begynte å snakke om disse kaffemøtene. Det er mye psykologi i dette – etter hvert som folk begynte å snakke om dette nye, så steg interessen og dermed også mulighetene.

– Vi hadde slike husmøter rundt i hele fylket, med alt fra en liten gruppe til en ganske stor forsamling. Det kunne til og med

være opptil 40-50 mennesker. Vi inntok den holdningen at Hegtun, han kommer ikke for å belære folk, men han er interessert i å høre hva folk mener i denne delen av fylket. Hva dere er særlig opptatt av, og hvilke saker som Hegtun eventuelt bør ta opp herfra. Det tror jeg var ganske klokt, sier Hegtun.

– Jeg hadde god hjelp og gode råd fra mer erfarne folk enn meg selv i venstrepolitikken. Helge Seip bodde i Bærum, og Helge Rognlien, som var litt av en fagmann på sosialpolitiske spørsmål. Jeg hadde adskillig hjelp og støtte. Det var det som blant annet gjorde at rettferdighet for eldre ble til en viktig sak for meg.

– Så var det å gå inn i regjering etter valgseieren i 1965 og bli en del av Regjeringen Borten, fortsetter jeg. – Hvordan var egentlig klimaet mellom partiene?

– Det var ikke spesielt problematisk, svarer Halfdan. – Man hadde prøvd med Lyng-regjeringen, som bare fikk et par uker. Stemningen ute blant de vanlige velgerne, bortsett fra de mest ivrige Arbeiderparti-velgerne, var nok at det var på tide å prøve noe annet, rett og slett.

– Det jeg ble særlig opptatt av,

var folketrygden. Da den skulle vedtas gav Rognlien meg grundig undervisning i disse spørsmålene. Vi var opptatt av urettferdigheten for eldre, og vi gjorde et stort nummer ut av den saken. Vi trykket et brev som vi sendte til eldre velgere i Akershus og gjorde oppmerksom på hvordan tilleggspensjonen slo urettferdig ut for de eldste. Der skrev vi at hvis jeg ble valgt til Stortinget, så skulle jeg ta opp saken.

– Så gikk det ikke annerledes enn at jeg ble valgt. Jeg havnet i sosialkomiteen, og ble saksordfører for folketryggeloven og fikk denne saken midt i hendene. Det var ikke flertall for å vedta noe, men det ble ført en enstemmig uttalelse fra komiteen til regjeringen om å se på dette spørsmålet. Så fikk vi gjennom at særtillegget ble vedtatt i våren 69. Det var et artig arbeide, med en god sak som etter hvert fikk større og større oppslutning.

– Så det er sosialpolitikk som hele tiden har vært det viktigste for deg, spør jeg.

– Ja, det er det jeg drev med, men jeg var jo interessert i mange andre ting også selvfølgelig. Enkelte kalte meg for folketrygdens far, men det er tøv og sludder. Jeg ble også kalt særtilleggets far, og

det er jo ikke dårlig det, sier Halfdan og smiler og humrer. – Jeg tenker med glede på mye av ånden og stemningen og samarbeidet over alle partigrensene, når det gjaldt for eksempel folketrygden. Jeg var helt jo helt fersk – jeg hadde ikke sittet i kommunestyret eller noen ting, og plutselig satt jeg som saksordfører for denne loven.

– Men perioden fra 1969 og fram mot partisplittelsen, det var noen litt mer dramatiske år, skyter jeg inn.

– Ja. Det skyldtes ikke folketrygden, det var Europa-spørsmålene som slo inn for alvor. Vi fikk partisprengningen og samlingen igjen i 1988. Jeg sto i spissen for forhandlingene i 1988 da partiene ble samlet igjen.

– Var EEC et viktig spørsmål for deg?

– Ja, man kan si det. Jeg var jo radioens utenriksredaktør da jeg ble valgt inn på Stortinget. Så jeg var opptatt av disse spørsmålene, men ikke sånn på liv og død. Jeg hørte med til den fløyen som så positivt på det som skjedde med samlingen i Europa. Jeg har vært positiv til samlingsbestrebelsene hele tiden. Selvfølgelig synes jeg det er bra at alle landene i Øst-Europa er blitt med som medlemmer.

– Du har jo vært politiker for Venstre fra 1965 og til 2007. Det er ikke dårlig, sier jeg.

– Neida, svarer Halfdan. – Jeg har hatt stor glede av det. Jeg har jo sittet åtte år i Stortinget. Senere satt jeg åtte år i fylkestinget, og åtte år i Bærum kommunestyre, og nå er jeg ikke engang varmann til eldrerådet, sier Halfdan og ler. – Det har vært åtte, åtte og åtte år på tre forskjellige plan.

– Skal du stemme Venstre til neste år da, spør Siri.

– Ja, det er ikke noen tvil om det, svarer Halfdan. – Jeg er jo betalende medlem, sier han og flirer.

Slik ble det ikke.

Halfdan Hegtun vil bli husket som en mann med et stort hjerte for de svakeste i samfunnet, at han alltid glimt i øyet, som politiker, som forfatter, som den jordnære Totning-parodien «Even Brattbakken», som journalist, Raufoss-supporter og NRK-mann. Han var virkelig et mangfoldig menneske.

For meg vil han alltid være et forbilde, ikke bare fordi han fikk utrettet mye i løpet av sitt lange liv, men like mye fordi han var et varmt og omtenkstomt menneske. Vi lyser fred over Halfdan Hegtuns minne.

christoffer.biong@venstre.no

Halfdan Hegtun var en av Venstres mest profilerte politikere som stortingsrepresentant fra 1965 til 1973, og var aktiv i partiet som kommunestyrerepresentant fram til 2011. Han var også en kjent NRK-journalist, programdirektør i NRK radio, og forfatter og komiker under pseudonymet Even Brattbakken. Høsten 2012 gjorde Christoffer Biong og Siri Engesæth et videointervju med Hegtun. Deler av dette intervjuet kan du lese her.

Meningsmålinger

	Jan	Feb	Mars	Jan-mar	Mand mars	+/- valg 2009
Høyre	33,6	32,9	32,4	-1,2	57	27
Ap	28,6	28,4	28,1	-0,5	51	-13
Frp	15,9	15,6	16,8	0,9	28	-13
SV	4,1	4,9	4,4	0,3	8	-3
Sp	4,4	4,7	4,8	0,4	8	-3
Krf	5,5	5,3	5,2	-0,3	9	-1
V	4,4	4,5	4,7	0,3	7	5
Rødt	1,4	1,4	1,4	0,0	1	1
Andre	1,8	2,2	2,1	0,3	0	0

Tallene er et gjennomsnitt fra målingene i januar, februar og mars 2013. Kilde: pollpolls.no. Mandatfordeling mars 2013: Opposisjonen 101, Regjeringen 67, Ap 51, H+Krf+V 73, H+Frp 85.

Venstres mandater mars 2013

Generalsekretæren

Skuffa, og veldig, veldig sinna!

Norge trenger bedre politiske løsninger for å redde miljøet og vinne klimakampen. Sammen skal vi i Venstre få mange flere stemmer for å klare oppgavene foran oss. Miljøet blir ikke reddet av Arbeiderpartiet eller Høyre.

Vi i Venstre skaper de politiske løsningene på de miljøutfordringene vi ser foran oss, men vi kan også bidra som en folkebevegelse. Derfor har vi i en miljøkampanje denne våren og miljø som tema i dette nummeret av Liberal. Vi skal synliggjøre våre politiske løsninger, men vi skal også ut å snakke med folk om hva de kan gjøre for å ta vare på miljøet i sitt lokalsamfunn.

En annen organisasjon som har samme oppdrag er barnas miljøorganisasjon, Miljøagentene. De samler inn brukte batterier i hele Norge i februar og mars. I dag leder 4. klasse på Liene oppvekstsenter med utrolige 45,62 kg innsamlede batterier pr. elev. Hvert år bruker vi 1 750 tonn med batterier i Norge og av disse går 1 000 tonn rett i søpla. Selv om ikke batterier lengre inneholder skadelige miljøgifter er det likevel viktig at batteriene gjenvinnes. Årets batterijakt er allerede i gang!

En annen fri og uavhengig pådriver for mer miljøvennlige produkter og tjenester er Grønn Hverdag. Grønn Hverdag mobiliserer folk flest til en

miljøinnsats og har den siste tiden satt gjennom et massivt forbrukerpress og en av fjorårets mest vellykkede kampanjer tvunget norske matprodusenter til å kutte sitt palmeoljeforbruk med to tredjedeler, satt søkelyset på importen av scampi – tropiske kjempereker og satt klesbransjen under lupen.

SVs miljøvernminister har belønnet Grønn Hverdag sin innsats med å kutte i bevilgningene til organisasjonen med 80 prosent. Regjeringen mener det er DE som skal ta Norge videre, mens vi i Venstre setter folk først. Miljøet kan ikke reddes av regjeringen, miljøet reddes av deg og meg og av folk først.

Venstre er en folkebevegelse og vi ønsker endring! For å vri på Miljøagentenes slagord, nå er vi skuffa, men også veldig veldig sinna.

Trond Enger
generalsekretær

Kalender

April:

11.: Sentralstyremøte
11.: Landsstyremøte (Fornebu)
12.-14.: Landsmøte (Fornebu)
26.-28.: Rikspolitisk nettverk (kandidater)

Mai:

03.-05.: Lokalpolitisk nettverk
13.: Sentralstyremøte
24.-26.: Lokalpolitisk nettverk
Se www.venstre.no/lpn for flere detaljer om LPN i ditt fylke.

Juni:

05.: Miljødag
14.: Sentralstyremøte
14.-15.: Landsstyremøte (Oslo)
15.-16.: Rikspolitisk nettverk (kandidater, valgkampsjefer, fylkesledere)

Se <http://www.venstre.no/kalenderen> for oppdatert informasjon

Landsmøtet 2013

Venstre avholder landsmøte 12.-14. april på Quality Hotel Expo, Fornebu.

Hovedsak: Vedtak av stortingsvalgprogram.

Hele bredden av Venstres politikk tas opp til debatt i løpet av helgen.

Hele møtet kan følges live på www.venstre.no/lm2013. Der finnes også program, sakspapirer og praktisk informasjon. Møtet er for øvrig åpent, men påmelding kreves for måltider.

Velkommen, både i landsmøtesal og sofakrok!

Venstres oljepolitikk: Symboler eller fakta?

Immunt mot symbolpolitikk er Venstre ikke.

Debatt

Karstein Eig

PhD på Lofotens geologi – og Venstre-medlem

Venstre har Norges beste parti-program. Venstre er partiet som tar vare på grundere, og som tar personvern på alvor. Venstre er partiet som tør å foreslå en skikkelig omlegging til grønn skatt, i stedet for symbolpolitiske måne-landinger.

Men, immunt mot symbolpolitikk er Venstre ikke. I forslaget til stortingsprogram går komiteen inn for både å varig verne blant annet Lofoten og Vesterålen mot petroleumsvirksomhet, og å kreve at (alle?) nye utbygginger på norsk sokkel skal elektrifiseres.

Slik de står nå er disse forslagene både kunnskapsløse og irrasjonelle.

Havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen er blant Norges viktigste fiskeområder, og siden sokkelen er smal vil det bli arealkonflikter. Det gjelder både Lofotfisket om vinteren, og helårsfisket i Vesterålen. Men dette kan ivaretas gjennom å bruke undervannsinstallasjoner, kun tillate boring og seismikkskyting i konsentrerte perioder og å betale erstatning til fiskere der avbrytelse av fisket ikke kan unngås.

Miljøbevegelsen, og Venstre, har gjort Lofoten og Vesterålen til et nærmest hellig område, et tabu, som skal gjerdes inn og ikke røres. Det er ganske ulogisk, all den tid vi aksepterer petroleumsvirksomhet lenger sør, bl.a. Nomefeltet, som ved en eventuell utblåsning vil kunne sende utslippet nordover og inn i Lofoten og Vestfjorden. Og hva skjer om en malmbåt fra Narvik, med fulle drivstofftanker, går i fjæresteinene?

Hvis Venstre skal være logisk konsistent bør partiet altså gå inn for å stenge Norge og store deler av Nordlands-sokkelen. Det skjer neppe.

Det ville være mer konstruktivt å stille stadig strengere krav til oljevernstyr og beskyttelse mot utblåsning. Man kan til og med stille krav om at det skal forbores avlastningsbrønner med en ekstra rigg stand-by, slik at et utslipp kan stanses raskt.

Ingen kan nekte for at det vil

være konflikter mellom fiskeri og oljevirkosomhet. Men de kan håndteres. Befolkningen i Lofoten og Vesterålen går ned. Man må gjerne drømme om sjarken og fisken og om at turisme – som for en stor del er sesongbetont og lavtlønnet – på magisk vis skal snu trenden. Men hvorfor skal i Lofoten og Vesterålen nektes muligheten til den utviklingen som oljenæringen har gitt byer som Hammerfest, Harstad, Sandnessjøen og Brønnøysund, og i stedet dømmes til å være et museum?

Det er ikke gitt at det er oljeresurser nok til at det blir slike ringvirkninger. Det er ikke en gang sikkert at det blir noen utbygging. Men det er ingen grunn til å ikke prøve.

Venstres krav om at sokkelutbygginger i fremtiden skal elektrifiseres er minst like meningsløs, og ren symbolpolitikk. Klimavirkningen er i beste fall tvilsom, i verste fall negativ.

Utgangspunktet er greit: De

store utslippene fra kraftverkene på installasjonene spares ved i stedet å bruke ren vannkraft fra land. Men, gassen som ikke brennes offshore vil bli eksportert og brent annetsteds. Elektrisiteten fra land må produseres, og vil kreve utbygging av vannkraft i Norge – eller import av atomkraft fra Kola eller kullkraft fra kontinentet. Eller kanskje vi fyrer opp igjen gasskraftverkene på Kårstø og Mongstad? Resultatet blir uansett av vi bruker milliarder av kroner på et tiltak som bare flytter utslippene rundt, i stedet for å redusere dem. Men det er kanskje greit, siden det går på et annet lands klimaregnskap? En slik tanke bør forbeholdes klimavote-avlatshandlerne i Arbeiderpartiet, ikke et parti som faktisk vil gjøre noe.

La matfatet dynkes i olje!

(Oljefestens siste runddans)

Debatt

Ina Roll Spinnangr

stortingskandidat for Venstre i Sør-Trøndelag

Oljeprisene har steget til langt over flomålet, nye felt åpnes i et svimlende tempo og lønnsfesten vil ingen ende ta. Stoltenberg og Borten Moe er så høye på oljerusen at de rallende og øre suverent leder stimen av forvirrede partifeller. De har det rett og slett som fisken i vannet!

Midt i oljefest-bonanzaen prøver fortvilte festbrems-nerder å begrense boringen. Deres advarsler om rekordhøye lønninger og ditto boligpriser,

todelt økonomi og inflasjonsfare kveles fort av lyden av brusert fra nye havområder som åpnes. La festen fortsette!

Kjipe partypoopers fra miljøorganisasjonene roper ut om klimagassutslipp, biologisk mangfold og et økosystem i fare. Mens Stoltenberg sjarmerer damene ved å snakke veslevoksent om satsing på nye energikilder, samtidig som han slurper i seg nok et fat med olje. For en appetitt den gutten har!

“Olje foran fisk!” er den nye låten som skal gjalle mellom fjellene i Lofoten og Vesterålen, mens regjeringskoret gauler med i refrenget og krydrer fremføringen med oljeglatte improvisasjoner og fantastiske solo-innslag. La oss åpne alle havområder for leteboring. Det er det sikkert tonnevis med hydrokarboner i Arktis som vi kan slurpe i oss til vorspiel før Lofoten skal tas! Det må ikke være tvil om at oljeinteressene skal gå foran hensynet til fisk og natur så lenge oljepartiene ruler festen og bestemmer melodien som skal spilles!

Kast fisken og det som er av varige og sårbare verdier; hva er vel økosystemet i havet og spektakulær natur mot mer olje og gass? Og la oljeslam omslutte fisk og muslinger, slik at evnen til reproduksjon forsvinner og vi for alltid slipper å ta disse biologiske hensynene som alltid står i veien for den norske økonomien! Torskerogn er milliarder av egg, og noen av disse eggene må da vel kunne knuses for å få til en skikkelig velstandsommelett!

Økosystem, bærekraft og klima er no´ tull.
La oss drikke oljen vår, og la oss bli litt full!
Slutt å mas´ om fisken,
den får du jo i disken.
Til slutt er allting borte,
og det kan nok skje fort det!

Nok er nok. Oljenæringen eser i omfang og dagens politikk tillater at den tar seg til rette i sårbare områder og i kritiske perioder for fiskeriene. Planene om olje- og gassvirksomhet i Lofoten og Vesterålen må dumpes på havet umiddelbart. Det er på høy tid at de uerstattelige, evig fornybare fiskestammene og de naturlige vekst- og fangstområdene får et varig vern!

Møter om seniorer og seniorpolitikk

• Det innkalles til møte i **Venstres Hus tir. 16/4 kl. 19.00** i regi av Terje Bjøro (medlem Oslo Venstres bystyregruppe) for etablering av **Nettverk for seniorer i Venstre**. Alle over 60 i Venstre er hjertelig velkommen. Nettverket er tenkt som en tenketank og et rådgivende organ for seniorpolitikk i Venstre.

• **Folkemøte tir. 28. mai om seniorpolitikk og seniorer i politikken** i Røa Eldresenter, Vækerøvn 207, rett ved Røa T-banestasjon (Østeråslinjen) kl. 18.00

Innledere: Terje Bjøro (Oslo Venstre), Astrid Nøklebye Heiberg (senior kandidat Høyre), Roar Møll (Seniorsaken), repr. Venstres partiledelse, senior kandidater andre partier, ressurspersoner innen geriatri, sosiologi etc.

• Hvordan brukes seniorer i politikken og samfunnet?

• Utnytter vi deres kompetanse?

• Hvilke rammebetingelser har de eldre?

• Hvilke tilbud kan samfunnet by på når det butter?

Vel møtt 28/5 kl. 18.00

Terje Bjøro.

unge venstre

Generalsekretærens spalte

Unge Venstre gratulerer Venstre med 10 år kontinuerlig vekst, og vi skal ikke være dårligere. Vi kunne ved årets slutt telle 1685 betalende medlemmer hos oss, og vårt fjerde år med vekst.

Det er som alltid et høyt aktivitetsnivå i organisasjonen, og flere fylkes- og lokallag har nå arrangert Unge Venstre-skolen trinn to rundt om i det ganske land. Vi ønsker at våre tillitsvalgte skal være best mulig forberedt til årets valg, og har som mål at alle våre medlemmer skal tilbys skoling lokalt. I tillegg er vi nå inne i planleggingen av Unge Venstre-skolen trinn 3 og valgkampseminar, for å nevne noen av de nasjonale skolingstilbudene vi tilbyr våre medlemmer.

Til sommeren er det Unge Venstres sommerleir på Hove utenfor Arendal. Der samles over 200 glade ungdommer seg for å drive politikk, bli kjent og feste litt. Sommerleiren er i år fra 30. juli til 4. august. Årets sommerleir blir med andre ord en real kick-off til

valgkampen for vår del, og vi legger stor vekt på debattskoleringer og valgkampsrelaterte foredrag.

Mange fylkeslag i både Unge Venstre og Venstre har nå hatt årsmøte, og Unge Venstre er godt fornøyd med å bli tatt varmt i mot, og ønsket velkommen på fylkeslagenes delegasjon til Venstres Landsmøte. Omtrent alle fylkesledere i Unge Venstre har fått plass, i tillegg til ungdomskandidater og andre. Landsmøtet i Venstre er en arena hvor våre tillitsvalgte får praktisk erfaring med debatt, får utfordret sine meninger, og hvor vi kan finne sammen med Venstre og knytte kontakter opp mot en felles valgkamp. Valgkampen drives i stor grad av fylkeslagene, og vi ser det derfor som viktig at Unge Venstre blir inkludert på fylkeslagenes egne delegasjo-

ner. På denne måten kan de sitte sammen, bli kjent, diskutere internt og kanskje til og med få tid til noen strategimøter.

En viktig del av valgkampsarbeidet til Unge Venstre er deltakelse i skoledebatter og valgtorg på skolene. Unge Venstre er tydelige på at skoledebatter er den mest rettferdige, mest demokratiske og beste måten å drive politisk opplysningsarbeid ut mot skolene på. Dessverre er ikke alle enige med oss i dette, men det er opp til fylkeskommunene å bestemme hvilke ordninger de ønsker på sine skoler. Vår klare oppfordring til dere som er aktive i Venstres fylkeslag rundt om i det ganske land er derfor: Ikke bli med på kutt i skoledebattene!

Valgtorg har en funksjon, men kan aldri være en erstatning for skoledebattene. Etter 22. Juli-terroren var alle ungdomspartier enige om at valgtorg var en midlertidig løsning i en spesiell situasjon. Dette har nå flere gått tilbake på, og arbeidet for å beholde skoledebattene blir en kamp. Hjelp oss å beholde en ordening som har fått internasjonal anerkjennelse for sin demokratiske funksjon.

Mikal Kvamsdal
Generalsekretær
Norges Unge Venstre

Kom på valgkampseminar!

Lurer du på hvordan du kan bidra til at Venstre vinner valget i høst? Kom på Unge Venstres nasjonale valgkampseminar 3.-5. mai!

Vil du lære å overbevise venner om hvorfor Norge trenger mer liberal politikk? Vil du lære å drive valgkamparbeid for en ny, liberal regjering? Vil du vinne valget for Venstre til høsten? På Unge Venstres nasjonale valgkampseminar lærer du alt dette og mer til.

Valgkampseminaret er en perfekt arena for Unge Venstre-medlemmer som ønsker å bidra i valgkampen, enten det er som debattant, frivillig på stand eller bare som overbevisende diskusjonspartner i kantina på skolen.

Seminaret foregår på Nordseter skole i Oslo og er åpent for alle

Unge Venstre-medlemmer. I løpet av helgen vil du treffe sentrale tillitsvalgte i både Venstre og Unge Venstre, få en grundig opplæring i hvordan man driver liberal valgkamp - og selvfølgelig ha det moro med nye og gamle venner fra hele landet.

For de som ønsker å ta skoledebatter til høsten blir det grundig trening i tale- og debatteknikk fra Unge Venstres mest drevne debattanter.

Mer informasjon om programmet blir lagt ut her når det nærmer seg seminaret, men allerede nå kan du sikre deg en plass på

årets viktigste seminar. Gå inn på ungevenstre.no og fyll ut påmeldingsskjemaet. Deltakeravgiften på kr. 200 dekker kost, losji og reise, og overføres til kontronr. 1720.07.05521. Husk å merke betalingen med navn. Spørsmål? Send en mail til tord.hustveit@venstre.no

... og på sommerleir!

Sett av 30 juli til 4 august for årets definitive liberale høydepunkt: Unge Venstres sommerleir 2013!

Generasjoner av liberalere kan umulig ta feil: Helt siden 1926 har Unge Venstres medlemmer valgfart til liberal sommerleir. Politikk har blitt skapt, forhold har oppstått og vennskap har blitt knyttet for livet. I fjor meldte 240 liberalere sin ankomst til Tromøya og Unge Venstres sommerleir, som dermed var den største ungdomspolitiske leiren i 2012. Blir vi enda flere i år?

Det blir masse liberal politikk, spennende foredrag og debattskolering, og sammen starter vi valgkampen. På Hove leirsted er det sommer, sol og sørlandsidyll, og kombinert med leirklassikere som EurUVision og Unge Venstres

prestisjetunge fotballcup kan vi love at uken blir et skikkelig sommereventyr!

Deltakeravgiften på 1350 kroner inkluderer kost, losji og reisedekning. Om du ønsker å overnatte i telt ligger deltakeravgiften kun på 950 kr. Mange fylkeslag dekker hele eller deler av deltakeravgiften for sine medlemmer, så husk å høre med din fylkesleder om dette gjelder ditt fylkeslag. Betalings- og påmeldingsfristen er 15. juni.

Har du praktiske spørsmål om bestilling av reise eller betaling kan du ta kontakt med generalsekretær Mikal Kvamsdal på mikal.kvamsdal@venstre.no

kvamsdal@venstre.no. For andre spørsmål angående sommerleiren kan du ta kontakt med sommerleirgeneral Emilie Klovning på klovning@venstre.no.

Påmeldingsskjema finner du på ungevenstre.no. Gå ikke glipp av sommerens store eventyr, meld deg på i dag!

Ny organisasjonssekretær

Alva Eide (20) er ansatt som ny organisasjonssekretær i Unge Venstre. – Jeg gleder meg til å bygge en enda sterkere organisasjon og vinne valget for Venstre, sier hun.

På Unge Venstres hovedkontor arbeider til daglig generalsekretær Mikal Kvamsdal og leder Sveinung Rotevatn. Nå er ny organisasjonssekretær også på plass, og teamet i Møllergata 16 er klare for valgkamp.

– Unge Venstre er en fantastisk organisasjon, men vi kan selvsagt bli enda flinkere til å aktivisere medlemsmassen og støtte opp om lokallagene våre. Det er en jobb jeg er klar for å ta fatt på, sier Alva Eide.

Organisasjonssekretærens hovedoppgaver er å følge opp lokal- og fylkeslag, arbeide med medlemskontakt og jobbe med produksjon og utsending av valgkampmaterieell. I valgåret 2013 er det liten tvil om at det blir mange sene kvelder på kontoret, men den nye organisasjonssekretæren er klar for oppgaven.

– Jeg håper medlemmer og tillitsvalgte ikke nøler med å ta kontakt. Vi på kontoret er jo her for dem, og er klare for å yte 110 prosent fram mot 9. september. Hvile kan vi gjøre etter at vi har vunnet valget, sier Eide.

B-BLAD
Retur:
Venstres Hovedorg.
Møllergt 16 0179
OSLO

Bli med Venstre på Sørlandsferie!

Venstre inviterer alle medlemmer og interesserte til sommersamling i vakre Grimstad, og til Arendalsuka, der alle partier deltar i felles avspark for høstens valgkamp.

Sommersamling med Venstre
Strand Hotel Fevik, Grimstad
9.-11. august

Vi starter den korte valgkampen på idylliske Strand Hotel Fevik i Grimstad. Er du på Sørlandet i sommer eller mangler du prik-

ken over i-en i ferieprogrammet? Bli med Trine Skei Grande og en rekke andre Venstre-folk fra hele landet!

Du kan velge å delta på skole- ring og politisk diskusjon, eller rett og slett bare nyte Sørlandet sammen med andre liberale. Barnevakter er tilgjengelig mens møtene pågår.

vert – først til mølla. Det er ellers mange overnattingsmuligheter i området. Møter og skoleing er gratis, men overnatting og måltider betaler man for selv.

Arendalsuka foregår 6.-13. august. Her må du ordne overnatting selv.

Påmelding:
Send epost til venstre@venstre.no innen 15. mai hvis du ønsker å delta. Noen hotellrom er reser-

Se mer på www.venstre.no/sommersamling og www.arendalsuka.no

Lokalpolitisk nettverk: Valgkamp-kickoff!

Det er valgkamp - og vi trenger alle med på laget! Bli med på valgkamp-kickoff i ditt fylke!

Hvert eneste lokallag teller i valgkampen, og hvert eneste medlem er uvurderlig viktig. Derfor er **alle medlemmer** velkommen til Lokalpolitisk nettverk i mai 2013.

Her blir du kjent med kandidaten(e) som skal representere Venstre i ditt fylke på Stortinget i neste periode, og du lærer hvordan du kan hjelpe ham og henne med å bli valgt.

Møtetidspunkt

Hvert fylke arrangerer sin egen samling på en av helgene i mai. Se www.venstre.no/lpn for oversikt over hvor og når ditt fylke samles.

Program og innhold

På samlingen blir det skoleing og diskusjoner om politikk, profilering og valgkamparbeid. Se ditt fylkeslags nettsider for detaljert informasjon.

For mer informasjon: www.venstre.no/lpn